Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIV Nr. 7 (674) | Vineri 14 februarie 1958 | 4 PAGINI, 25 BANI

Nobila misiune a intelectualului

Uimirea stîrnită în lumea ştiinţifică din Occident de lansarea sateliţilor artificiali sovietici a arătat că mai sînt încă destui oameni de ştiinţă pe care structura societăţii capitaliste îi împiedică să vadă şi să-şi explice cauzele considerabilelor progrese realizate în Uniunea Sovietică. Mai sînt încă destui oameni de ştiinţă occidentali care, dînd crezare propagandei oficiale, îşi pun întrebarea cum sînt posibile succese de asemenea proporţii într-o ţară care le era prezentată mereu ca înapoiată.

Desigur, progresele uriaşe ale ştiinţei şi tehnicii sovietice nu sînt miracole. Ele sînt rezultatul muncii unui popor care, în împrejurări adesea vitrege, construieşte socialismul şi se pregăteşte să pună bazele orînduirii superioare a comunismului. **„Socialismul**, a spus N.S. Hruşciov în cuvîntarea recentă rostită la recepţia dată în cinstea intelectualităţii sovietice, **dezrobeşte pe om şi deschide posibilităţi nelimitate pentru dezvoltarea multilaterală a personalităţii umane, pentru cele mai îndrăzneţe cercetări creatoare".**

Inchis în laboratorul lui, omul de ştiinţă din societatea capitalistă se crede liber, pentru că nu vede nenumăratele fire de păianjen care leagă rodul cercetărilor lui de marile interese ale producţiei capitaliste. Cum nu poate fi stăpînul propriilor lui cercetări, el ignoră destinaţia care li se va da în industrie. Iar interesele producţiei capitaliste, în condiţiile concurenţei, sînt uneori de aşa natură încît, cum observa Joliot-Curie, eforturi mari, ingeniozităţi deosebite sînt cheltuite pentru realizări secundare. Astfel, pentru construirea unui model nou de automobil se istovesc atîtea energii care ar putea fi consumate pentru opere de mai mare utilitate, încît Joliot-Curie ajunge să se întrebe dacă într-adevăr nu ne găsim în faţa reînvierii timpurilor feudale, cînd cavalerii îşi spărgeau capul ca să găsească cel mai potrivit desen pentru schimbarea blazonului.

Omul de ştiinţă occidental nu este informat adesea nici în privinţa condiţiilor materiale excepţionale în care lucrează omul de ştiinţă sovietic. Succesele economiei sovietice au făcut posibile asemenea condiţii. Numai astfel s-a putut dezvolta şi învăţămîntul sovietic, învăţămînt invidiat chiar de duşmanii declaraţi ai societăţii sovietice. Acest învăţămînt a dat asemenea savanţi, ingineri şi tehnicieni care uimesc astăzi pe oamenii de ştiinţă din ţările occidentale. Superioritatea învăţămîntului sovietic se explică prin organizarea lui pe baze marxist-leniniste. Numai acestui conţinut ideologic al învăţămîntului i se datoreşte interesul viu pentru ştiinţă nutrit de păturile cele mai adînci ale poporului sovietic, încît se poate spune, fără exagerare, că savantul sovietic creează într-o atmosferă de entuziasm general.

Dar nu s-ar putea vorbi de victoriile ştiinţei sovietice fără a se vorbi şi de victoriile culturii socialiste, de care ştiinţa este indisolubil legată. Salutînd pe reprezentanţii culturii sovietice, N. S. Hruşciov a putut marca realizările tuturor domeniilor de activitate intelectuală şi artistică: literatură, pictură, muzică, teatru. Scriitorii sovietici au reuşit să creeze opere de mare valoare artistică, tocmai pentru că au ţinut strîns legătura cu poporul sovietic, tocmai pentru că au trăit intens problemele contemporaneităţii. **„Pentru a construi şi a lupta**, a spus Nikita Hruşciov în aceeaşi cuvîntare, **este nevoie de oameni puternici, curajoşi, convinşi de justeţea măreţei noastre cauze, de oameni cu un suflet mare, cutezător, nobil, frumos".** Astfel de scriitori nu pot oglindi în operele lor decît optimismul sănătos, optimismul tuturor oamenilor din jurul lor care luptă şi creează. Exemple clasice din literatura sovietică sînt numeroase. Altele, mai recente, citate de N. S. Hruşciov, cum sînt „O soartă de om" de Şolohov, noul poem al lui Tvardovski care cîntă eroismul constructorilor hidrocentralei de pe Angara, publicistica lui Gribaciov sînt inspirate din aceeaşi dragoste de om şi de viaţă.

Fireşte, optimismul literaturii şi artei sovietice nu este pe placul cunoscătorilor de literatură decadentă. Dar amatorii de disperări existenţialiste şi de nihilism abstractiv nu se întreabă măcar o singură dată de ce nu pot fi optimişti şi scriitorii lor preferaţi, deprinşi, din dezgust, să întoarcă spatele realităţii. De curind, unii scriitori din occident au ajuns la concluzia că nu se mai poate face azi un roman valabil după Balzac sau după Dickens. [illegible] [illegible] pentru viitor ar fi un fel de abstracţie matematică, unde personajele ar putea [illegible] iar oamenii ar fi [illegible] printr-o serie de linii drepte şi curbe. Cînd viaţa devine de prisos, arta nu mai are ce spune.

Literatura şi arta sovietică îşi continuă drumul lor, care este şi drumul vieţii. Iar viaţa urcă [illegible] tot mai sus, lăsîndu-i pe [illegible] nicii plîngăreţi ai festinurilor defuncte să-şi contemple cu dezgust feţele istovite şi resturile unei orgii care a durat prea mult.

Al. Dimitriu-Păuşeşti

Peisaj electoral

Au trecut aproape patru ani de la ultimele alegeri de deputaţi în Sovietul Suprem al U.R.S.S.

In marea cronică a istoriei, patru ani formează un capitol foarte scurt. Dar în istoria U.R.S.S., acest răstimp se înscrie cu noi şi însemnate înfăptuiri — noi oraşe şi aşezări muncitoreşti, noi drumuri de fier şi uzine. Acest răstimp se caracterizează prin roadele fără egal de bogate ale măreţei munci creatoare, ale puternicului avînt al industriei şi agriculturii, al ştiinţei şi culturii sovietice.

A devenit tradiţional ca în preajma noilor alegeri Partidul Comunist al Uniunii Sovietice să vină în faţa întregului popor sovietic şi cu limpezimea de cristal care-i caracterizează toate acţiunile să facă o amplă dare de seamă asupra drumului parcurs, să analizeze rezultatele activităţii sale. Partidul consideră o datorie de onoare să dea seamă în faţa poporului de felul cum şi-a îndeplinit angajamentele luate, sarcinile propuse.

O astfel de dare de seamă este recenta Chemare a C. C. al P.C.U.S. adresată tuturor alegătorilor sovietici. Importantul document analizează cu înalt simţ de răspundere felul cum au fost îndeplinite sarcinile pe care şi le-a asumat partidul în preajma alegerilor trecute, sarcini privitoare la avîntul continuu al economiei şi culturii socialiste, la creşterea bunei stări a poporului, la intensificarea colaborării cu ţările lagărului socialist, la destinderea încordării internaţionale, la întărirea păcii în întreaga lume.

Calendarul acestor patru ani — în care au avut loc istoricul Congres al XX-lea al P.C.U.S. şi sărbătorirea a 40 de ani de la înfăptuirea Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie — este deosebit de bogat. In domeniul industriei el înscrie un asemenea răsunător succes ca depăşirea celor mai puternice ţări capitaliste din Europa în ceea ce priveşte volumul producţiei industriale şi înfăptuirea sarcinii de a ajunge din urmă şi a întrece nivelul actual al producţiei S.U.A. în principalele ramuri ale industriei. El înscrie intrarea în funcţiune a celei mai mari centrale hidroelectrice din lume — de la Kuibîşev. In domeniul agriculturii, el înscrie 36 milioane de hectare de pămînt trezite la viaţă şi transformate într-un adevărat grînar al ţării, înscrie larga mişcare populară, pornită din iniţiativa colhoznicilor, de a întrece Statele Unite la producţia de carne, lapte şi unt pe cap de locuitor.

Calendarul celor patru ani consemnează o mare înflorire a ştiinţei şi culturii sovietice. In aceşti ani a fost construită prima centrală atomo-electrică din lume; în aceşti ani, energia atomică a devenit un element component al civilizaţiei sovietice, în aceşti ani savanţii sovietici au trimis în cosmos primii mesageri tereştri.

Iată numai o parte din coordonatele actualului peisaj electoral sovietic.

Chemarea Comitetului Central al P.C.U.S. adresată alegătorilor nu se limitează numai la analiza realizărilor obţinute în perioada care s-a scurs; ea trasează şi jaloanele dezvoltării viitoare a ţării, cuprinse într-un răstimp de 15 ani. Citînd, de pildă, că în curs de 15 ani producţia ramurilor principale ale industriei trebuie să crească de 2-3 ori; că în agricultură se va obţine o creştere neîntreruptă a producţiei prin mărirea suprafeţelor cultivabile şi sporirea productivităţii muncii; că ştiinţa şi cultura sovietică îşi vor continua dezvoltarea lor impetuoasă; că va creşte necontenit bunăstarea oamenilor muncii, poporul sovietic nu se îndoieşte nici o clipă că aceste sarcini importante vor fi realizate.

Chezăşie stau succesele însemnate pe care le-a obţinut pînă acum, stă uriaşa forţă pe care o reprezintă energia unui popor de 200 milioane, care sub conducerea departe văzătoare a Partidului Comunist al Uniunii Sovietice păşeşte [illegible], spre înălţimile comunismului.

Competiţia puterilor atomice

Vastul schimb de experienţă şi de informare tehnico-ştiinţific pe care l-a constituit prima conferinţă mondială pentru folosirea paşnică a energiei nucleare, organizată de O.N.U. la Geneva, în 1955, a permis savanţilor şi inginerilor din lumea întreagă să cunoască nu numai principiile generale ale diverselor utilizări posibile, dar şi realizări concretizate sub formă de instrumente şi aparate, de agregate sau instalaţii cu caracter semi-industrial şi chiar industrial.

In aceasta a constat importanţa deosebită a expoziţiilor ce au însoţit conferinţa, expoziţii în care principalele puteri atomice ale lumii au înfăţişat pentru prima dată în public tehnica nouă, dezvoltată pe baza progreselor fizicii nucleare în ultimii douăzeci de ani.

In ceea ce priveşte utilizarea izotopilor radioactivi ca trasori sau ca surse de radiaţii, în cercetări fundamentale sau aplicative de fizică, chimie, biologie, medicină, tehnologie etc. marile puteri atomice au prezentat în 1955 realizări similare, ba chiar uneori identice, în ciuda politicii de tăcere în domeniul aplicaţiilor energiei nucleare promovată de S.U.A. şi inspirată de dorinţa cercurilor conducătoare din această ţară de a păstra cît mai mult cu putinţă monopolul „secretelor atomice". Conferinţa din 1955 — şi acesta nu a fost rezultatul ei cel mai puţin important — a dovedit cu limpezime zădărnicia acestei nădejdi. Oamenii de ştiinţă şi inginerii sovietici — de pildă — ştiau tot ce ştiau colegii lor americani, obţinuseră în mod independent rezultate de aceeaşi valoare, ba chiar superioare în unele sectoare.

Avansul sovietic se dovedea deosebit de important în sectorul folosirii energetice a energiei nucleare. După cum se ştie, prima centrală electrică alimentată de energie nucleară fusese pusă în funcţiune în U.R.S.S. încă din iunie 1954.

In august 1955 — în timpul conferinţei de la Geneva — centrala atomo-electrică sovietică continua să fie prima şi singura din lume. Era deci explicabil interesul deosebit cu care specialiştii şi vizitatorii apuseni examinau în standul sovietic al expoziţiei, macheta centralei şi a reactorului ei, sau urmăreau desfăşurarea filmului documentar care explica amănuntele funcţionării întregii instalaţii.

De atunci au trecut mai bine de doi ani. Primei centrale sovietice i-au urmat în acest răstimp noi centrale atomo-electrice atît în Uniunea Sovietică, cît şi în alte ţări — în S.U.A., Franţa şi mai ales în Anglia, ţară cu deosebire interesată în dezvoltarea rapidă a energeticii nucleare, datorită scăderii [illegible] a rezervelor sale de combustibil clasic.

Toate acestea n-au putut [illegible] avansul obţinut de U.R.S.S. în sectorul energeticii nucleare. Explicaţia este logică şi demonstrată de fapte. Specialiştii sovietici au putut acumula o experienţă mai îndelungată decît aceea a colegilor lor apuseni în exploatarea reactorilor energetici. Şi pe baza experienţei acumulate, ei au putut proiecta şi pune în construcţie centrale atomo-electrice cu mult mai puternice decît tot ceea ce s-a realizat pînă acum în lumea întreagă, centrale înzestrate cu [illegible] variate de reactori energetici, mult perfecţionaţi, în raport cu cel dintîi de centrala care intrase în funcţiune încă din vara anului 1954.

In strînsă legătură cu utilizarea energetică a energiei nucleare stau problemele tehnice ale propulsiei mijloacelor de transport — terestre, navale şi aeriene. S.U.A. au realizat în această direcţie două sau trei submarine atomice. Este însă greu să considerăm aceste construcţii ca făcînd parte din categoria aplicaţiilor **paşnice** ale energiei nucleare.

Prima şi la ora actuală singura navă civilă propulsată cu energie atomică este spărgătorul de gheaţă sovietic, lansat de curind. Presa a publicat la timpul său informaţii ample asupra acestui vas, cel mai mare şi mai puternic spărgător de gheaţă din lume. Nu voi insista deci, atrăgînd doar atenţia asupra rolului hotărîtor pe care vasul va începe să-l joace foarte curind, pentru asigurarea navigaţiei permanente de-a lungul coastelor Oceanului Ingheţat de Nord, de la Arhanghelsk pînă în Kamciatka.

In curind, şi anume în luna septembrie a anului în curs, se va întruni, după toate probabilităţile tot la Geneva, a doua conferinţă mondială organizată de O.N.U. pentru folosirea paşnică a energiei nucleare. Ne putem aştepta ca la această manifestare să fie prezentate noutăţi importante, dacă nu chiar senzaţionale. Se poate, în adevăr, bănui că marile puteri atomice îşi rezervă dreptul de a aduce cu acest prilej la cunoştinţa opiniei publice mondiale principalele lor realizări noi pe tărîmul „atomului pentru pace". Se poate, nădăjdui, pe de altă parte, că şi alte ţări — în care cercetările nucleare s-au dezvoltat în răstimp — să intre în competiţie: de pildă, ţara noastră.

Aş aminti, dintre preocupările majore ale energeticii nucleare actuale o problemă esenţială şi anume: **controlul reacţiilor termo-nucleare**, adică realizarea contopirii la temperaturi foarte ridicate a nucleelor celor mai uşoare (izotopi de hidrogen) în nuclee ceva mai grele (de heliu).

Se ştie că asemenea procese de **fusiune nucleară** au loc în mod **exploziv** în celebrele bombe H (bombe cu hidrogen). Din punctul de vedere al utilizării paşnice însă, ca sursă de energie industrială, problema constă în a face să decurgă reacţiile termonucleare în mod controlat, adică destul de lent şi totuşi destul de repede pentru ca energia să fie debitată în cantităţi importante, capabile să alimenteze industria şi economia. In ziua cînd omenirea va dispune de reactori termo-nucleari, actualii reactori, bazaţi pe **fisiunea** (ruperea) nucleelor celor mai grele (uraniu, toriu), vor apărea tot atît de învechiţi faţă de cei dintîi, cît este, să zicem, în vremurile noastre, poştalionul bunicilor faţă de un avion modern cu reacţie.

In domeniul cercetărilor fundamentale asupra reacţiilor termonucleare controlate, U.R.S.S. are o incontestabilă prioritate. Cititorii îşi amintesc, desigur, că, în timpul vizitei la Londra a lui N. S. Hruşciov şi N. A. Bulganin, academicianul Kurceatov, care-i însoţea, a expus la centrul nuclear englez de la Harwell, în faţa cîtorva sute de specialişti, unele din rezultatele dobîndite de cercetătorii Institutului de fizică atomică de la Moscova în problema de care ne ocupăm. De curind, au fost date publicităţii rezultatele similare obţinute ulterior în Anglia şi S.U.A. prin metoda experimentală descrisă de Kurceatov. Este neîndoielnic că fizicienii sovietici au realizat, în răstimp, noi paşi importanţi în direcţia ţelului final al acestor cercetări. In cercurile ştiinţifice mondiale se exprimă părerea că cea de a II-a Conferinţă mondială pentru folosirea paşnică a energiei nucleare, din septembrie, constituie cel mai nimerit prilej pentru confruntarea rezultatelor competiţiei ce se desfăşoară pe tărîmul controlului reacţiilor termo-nucleare. Dacă această aşteptare se va realiza, conferinţa va cunoaşte şedinţe de comunicări şi discuţii cu adevărat pasionante.

Cu toate acestea, în stadiul actualmente cunoscut al lucrărilor se poate socoti că pentru un număr de ani sursa industrială de bază în domeniul energiei nucleare de care va dispune omenirea rămîne fisiunea nucleelor grele. De aceea, dacă reacţiile ter-

prof. dr. Alex. Sanielevici
membru coresp. al Academiei R.P.R.

(continuare în pag. 3-a)

Spre soare! sculptură de A. Kibalnikov

Nu în Est trebuie organizat un referendum!

Sîntem contemporanii celui mai vast şi mai radical proces din cîte a cunoscut pînă în prezent istoria: procesul apariţiei, creşterii şi dezvoltării continue a noii orînduiri socialiste — nouă şi calitativ superioară faţă de toate orînduirile anterioare— şi al restrîngerii neîncetate a graniţelor lumii capitaliste. Cu toate că acest proces, care se desfăşoară în virtutea logicii de fier a istoriei, are un caracter ireversibil, cei condamnaţi se înverşunează să ţină în loc, să abată sau chiar să schimbe cursul istoriei. Printre acţiunile care urmăresc acest mobil trebuie inclusă, de pildă, recenta propunere a preşedintelui S.U.A. de „a se discuta" orînduirea de stat a ţărilor din răsăritul Europei, sau cerinţa unora ca problema „capitalism sau socialism" să fie supusă unui referendum popular în ţările socialiste.

In ţările de democraţie populară, referendumul — sub forma expresivă şi irevocabilă a revoluţiilor democrat-populare — s-a desfăşurat acum vreo 13 ani. Popoarele din această parte a lumii au parcurs de atunci o bună bucată din drumul lor spre societatea nouă. Ele şi-au dezvoltat considerabil forţele de producţie şi au stabilit între ele un tip de relaţii internaţionale cum nu a mai cunoscut înainte istoria.

O primă şi, poate, principală problemă a colaborării economice constă în determinarea planificată a diviziunii muncii între ţările socialiste.

Diviziunea muncii care s-a produs între ţările lumii capitaliste a fost rezultatul unor procese anarhice, dominate de concurenţa dintre marile puteri. Statele imperialiste au atribuit ţărilor slab dezvoltate şi coloniilor rolul de furnizoare de materii prime, frînind progresul lor. Diviziunea muncii dintre ţările socialiste se deosebeşte fundamental de diviziunea de tip capitalist. Ea se dezvoltă nu în mod anarhic şi spontan, ci pe baza coordonării planurilor economice naţionale, pe baza determinării conştiente a proporţiilor optime pentru toate ţările lagărului socialist, unite prin ţeluri comune. Diviziunea internaţională a muncii de tip socialist, contribuie la ridicarea nivelului de trai al popoarelor şi la lichidarea deosebirilor care s-au dezvoltat istoriceşte în legătură cu nivelul economic al ţărilor socialiste.

In cadrul acestei diviziuni a muncii fiecare ţară socialistă poate accelera ritmul acelor ramuri de producţie pentru care dispune de cele mai bune condiţii naturale şi economice.

In condiţiile tehnicii moderne, adîncirea diviziunii internaţionale a muncii între ţările socialiste devine o condiţie a dezvoltării lor rapide. In definitiv, problema centrală pentru fiecare din ţările socialiste, este economisirea muncii sociale. Şi aici cuvîntul hotărîtor îl are introducerea tehnicii noi. Or, tehnica modernă, inclusiv automatizarea producţiei, cere investiţii considerabile, care nu devin cu adevărat rentabile decît dacă se atinge un anumit volum minim de producţie. Iată, de pildă, o ţară a lagărului socialist cum este Cehoslovacia, care dispune de o industrie grea puternic dezvoltată. Actuala producţie de autoturisme a Cehoslovaciei este de 35.000 bucăţi pe an. Or, pentru ca pe baza tehnicii celei mai noi să se ajungă la gradul cel mai înalt de rentabilitate, producţia ar trebui sporită la vreo sută de mii de autoturisme pe an. Fără îndoială că industria de automobile a Cehoslovaciei va atinge, într-un viitor nu prea îndepărtat, acest volum de producţie, dar aceasta presupune specializarea largă a ţărilor socialiste, adîncirea cooperării lor în producţie, aprovizionarea reciprocă cu produse fabricate de fiecare ţară socialistă în serii mari.

Ramurile din industria şi agricultura fiecărei ţări socialiste, proporţiile fiecărei economii naţionale, nu pot fi privite în mod izolat şi independent. In urma extinderii colaborării dintre ţările socialiste, aceste proporţii se formează astăzi tot mai mult ca părţi ale reproducţiei socialiste lărgite a întregului lagăr socialist. Problema care se pune este a determinării ştiinţifice a celor mai raţionale proporţii şi a coordonării planurilor de perspectivă, pe o perioadă mai lungă, de 15 ani, în scopul de a se obţine cea mai favorabilă specializare a programelor de producţie reciproc coordonate ale ţărilor socialiste. Acestui scop principal îi serveşte Consiliul de Ajutor Economic Reciproc creat în 1949.

Rolul de primă importanţă în cadrul relaţiilor de colaborare economică între ţările socialiste îl joacă Uniunea Sovietică, care, cu populaţia ei de peste 200 de milioane de locuitori, cu teritoriul ei de peste 22 de milioane de kilometri pătraţi, cu uriaşele sale resurse naturale, cu puternica ei industrie, cu agricultura colhoznică, cu cele mai înaintate cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, cu cadrele ştiinţifice şi tehnice cele mai numeroase, constituie o gigantică forţă economică şi politică.

Procesul adîncirii diviziunii muncii între ţările socialiste exclude lupta de concurenţă dintre ele, fluctuaţiile preţurilor, acţiunea regulatoare a legii valorii în determinarea proporţiilor naţionale ale producţiei ansamblului ţărilor socialiste. Ea este diametral opusă diviziunii capitaliste, în cadrul căreia statele imperialiste încearcă să menţină şi să dezvolte contrastul între statele industrializate şi cele slab dezvoltate. Insăşi ţara noastră îşi găsea în trecut un loc subordonat în diviziunea internaţională a muncii de tip capitalist.

Industrializarea socialistă a ţării a modificat vechea structură a importului şi exportului, caracteristică ţărilor înapoiate. Modificările s-au produs în direcţia scăderii, la import, a greutăţii specifice a produselor finite, şi în direcţia creşterii greutăţii specifice a materiilor prime şi semifabricatelor; la export a crescut greutatea specifică a produselor finite şi a scăzut aceea a materiilor prime şi a semifabricatelor.

Adîncirea diviziunii muncii între ţările socialiste se reflectă în creşterea proporţiilor comerţului exterior pe piaţa mondială socialistă.

Toate acestea reflectă superioritatea sistemului socialist, posibilităţile nelimitate de dezvoltare economică şi culturală pe care el le cuprinde. Sprijinindu-se pe baza comună a relaţiilor de producţie, coordonarea eforturilor economice ale ţărilor socialiste pe calea adîncirii planificate a diviziunii muncii şi a extinderii schimburilor reciproce, creează o forţă economică mondială nouă, de proporţii considerabile, care, într-un timp istoriceşte scurt, va ajunge din urmă şi va depăşi nivelul economic al celor mai industriale ţări capitaliste.

Cercurile imperialiste pot invidia efectele acestei colaborări, ele pot încerca să denatureze conţinutul ei şi s-o ponegrească, ele pot merge chiar pînă acolo încît să ceară referendumuri. Dar în nici un caz aceste cercuri nu pot împiedica dezvoltarea, creşterea continuă a puternicului lagăr socialist.

Iosif Anghel

CONCURSUL „CEAIKOVSKI"

In faţa conservatorului „Ceaikovski" din Moscova bustul marelui compozitor clasic rus priveşte, parcă, cu dragoste, pe toţi învăţăceii care vin în lăcaşul de cultură ce-i poartă numele să se perfecţioneze în nobila artă a muzicii. Nu peste mult timp, în lunile martie şi aprilie el va întîmpina şi pe toţi tinerii virtuozi — pianişti şi violonişti — reuniţi aci cu prilejul concursului internaţional de interpretare muzicală „Piotr Ilici Ceaikovski", care va consacra pe „cei mai buni dintre cei buni".

Tradiţia concursurilor s-a încetăţenit, îndeosebi în ultimii ani, pe scară mondială. Sînt manifestări care deşteaptă interesul cel mai larg al cercurilor artistice de pretutindeni, constituind un imbold pentru tinerii interpreţi să-şi perfecţioneze măiestria şi, în acelaşi timp, reprezentînd prilejul unor rodnice schimburi de experienţă între muzicienii din toate colţurile globului.

La Moscova, concursul „P. I. Ceaikovski" este primul de o asemenea amploare. Capitala Uniunii Sovietice a mai găzduit anul trecut, cu prilejul Festivalului mondial al tineretului, întreceri ale tinerilor artişti. De data aceasta însă, este vorba de un concurs de nivel mult mai ridicat, de specializare, cerînd din partea participanţilor nu numai o înaltă măiestrie interpretativă ci şi prezentarea unui repertoriu obligatoriu, de o mare dificultate. De aceea e de aşteptat ca probele concursului să reprezinte adevărate concerte, şi astfel răsunetul acestei manifestări va fi comparabil cu acela al marilor evenimente muzicale mondiale.

Fiecare concurs internaţional e interesant în primul rînd prin profilul pe care-l capătă respectivele programe prezentate de participanţi. De data aceasta, cum este şi firesc, accentul va cădea pe muzica clasică rusă şi, îndeosebi, pe creaţiile lui Ceaikovski. Va fi un prilej de popularizare nu numai a marilor concerte pentru pian sau vioară, celebre în întreaga lume, ci şi a unei serii de lucrări de mai mică anvergură, dar nu mai puţin reprezentative pentru geniul compozitorului: sonate, teme cu variaţiuni etc. Pentru a pune la încercare multilateralitatea resurselor tinerilor interpreţi, programul concursului mai cuprinde — în afară de lucrări de Musorgski, Balakirev, Skriabin, Metner — şi piese ale clasicilor occidentali, care pretind un stil cu totul diferit de redare. Astfel, concurenţii va trebui să-şi arate înţelegerea pentru polifonia lui Bach, sau puritatea de cristal a lui Mozart, ca şi pentru virtuozitatea transcendentă a unui Liszt sau Paganini.

Muzicii contemporane i se va acorda de asemenea un loc important. In afară de creaţiile marilor compozitori sovietici Prokofiev, Şostakovici, Kabalevski, Miaskovski va putea fi auzit la concurs glasul muzicii actuale de pretutindeni, deoarece fiecare participant este chemat să execute cîte o lucrare a unui compozitor contemporan din propria sa patrie.

Juriul concursului va reuni nume de mare prestigiu internaţional. Alături de un Oistrah sau Ghilels, vor fi chemaţi să împartă dreptate concurenţilor, muzicieni ca Margueritte Long (Franţa), Arthur Aliss (Anglia), Efrem Ţimbalist (S.U.A.), Camargo Guarnieri (Brazilia) şi alţii.

Dragostea pentru muzica melodioasă şi plină de patos romantic a lui Ceaikovski e răspîndită astăzi pretutindeni. Aşa se explică faptul că anunţarea concursului ce-i poartă numele a stîrnit pe arena muzicală mondială un interes deosebit. Astfel, Comitetul pentru apărarea păcii din Japonia a organizat o lună închinată vieţii şi creaţiei lui Ceaikovski, în cadrul căreia, la Tokio şi Osaka s-a organizat cîte o expoziţie consacrată marelui compozitor rus. In vederea concursului de la Moscova, tinerii violonişti şi pianişti japonezi se vor întrece într-o competiţie naţională, ai cărei învingători vor pleca în Uniunea Sovietică. In acelaşi timp, comitetul de organizare a concursului a primit cereri de înscriere din partea a numeroşi instrumentişti din Brazilia (Iacob Klein, premiantul întîi la concursul de la Geneva din 1954), Franţa (Roger Voutry, laureat al concursului Jacques Thibaud — Margueritte Long) şi din mai multe ţări ale Americii de Sud. Din altă parte a lumii, violoniştii chinezi Ian Goin-len, Lin Kei-hai şi coreeanul Tiak Ko San, pianiştii chinezi Gun Len-in, Liu Sao-lun au şi sosit la Moscova, în scopul de a-şi supune realizările judecăţii maeştrilor sovietici, şi a primi înainte de concurs sfaturi preţioase.

In mod firesc, cel mai larg răsunet l-a deşteptat concursul în Uniunea Sovietică, unde s-a organizat, pe scară naţională, o selecţie a tinerilor muzicieni ce vor avea cinstea să reprezinte patria lui Ceaikovski şi tradiţiile cele mai autentice de interpretare a muzicii lui.

Din presa sovietică, am aflat că recent s-a încheiat prima etapă a concursului naţional, care urmează să desemneze pe concurenţii sovietici. Juriul preliminar a ales şaisprezece pianişti şi şapte violonişti, cărora în etapa a doua, ce se va desfăşura începînd de la 20 februarie, li se vor alătura o serie de tineri virtuozi ce şi-au dobîndit în anii trecuţi recunoaşterea internaţională. Printre ei aflăm pe violoniştii Eduard Graci, Marina Iaşvili, Mark Luboţki, binecunoscuţi publicului de peste hotare.

Pregătirile pentru concursul „Ceaikovski" au intrat în ultima fază. Şi tineri muzicieni romîni — violoniştii Ştefan Rula şi Varujan Cozighian, pianiştii Cristea Zalu şi Fedora Cohn — se pregătesc intens în vederea probelor. Să sperăm că şi numele unora dintre ei vor figura pe lista acelora ce se vor fi distins cu prilejul acestei competiţii artistice de mare prestigiu.

Alfred Hoffman

Moscova, februarie 1958

Seri de poezie plastică

Baletul din Leningrad la București

Sînt în viața artistică momente — rare, e drept — care depășesc limitele obișnuite ale unei cronici. Ele constituie evenimente, realizări exemplare, consemnate în analele artistice și păstrate în memoria contemporanilor, cărora le servesc drept măsură, drept termen de comparație pentru aprecierea altor înfăptuiri ulterioare. Ele se impun — dincolo de preferințele personale — ca un dat obiectiv, cu forța faptului firesc și cu gravitatea pe care le-o conferă munca și experiența anilor îndelungați ai tradiției.

Un asemenea eveniment este și prezența pe scena noastră a ansamblului de balet al Teatrului Academic de stat de operă și balet „S.M. Kirov" din Leningrad, în ale cărui spectacole am admirat ca într-un tablou coregrafic, elevația strălucită a baletului sovietic de astăzi de pe soclul vechii și glorioasei tradiții.

★

Poate că nu din întîmplare, seria spectacolelor s-a deschis, sîmbătă seara, cu „Lacul lebedelor", care marchează în istoria baletului începutul epocii moderne. Pînă în 1895, cînd s-a dat premiera integrală a baletului, în realizarea coregrafică a lui Lev Ivanov și Marius Petipa, muzica avea un rol secundar în spectacol. Ea servea doar ca acompaniament, ca pretext pentru dans. Dintre cele trei mari balete ale lui Ceaikovski, „Lacul lebedelor" este singurul care are o unitate, datorită leit-motivului ce traversează toată muzica. Cu acest balet, muzica își recîștigă drepturile. Avînd și o semnificație proprie, ea impune prin aceasta nu numai demonstrația de virtuozitate, ci mai ales și o interpretare, o transcriere plastică a semnificației muzicale.

Scenă din „Lacul lebedelor" Odilia — Natalia Dudinskaia, Siegfried — Constantin Sergheev

★

Am regăsit semnificația poetică a muzicii lui Ceaikovski în acea ineiabilă atmosferă de vis și poezie, creată — ca într-o muzică a liniilor și a mișcărilor de superbă frumusețe plastică — în fermecătorul tablou II din actul I și în întreg actul al III-lea. Am privit cu emoție grația aeriană, de profundă muzicalitate, din variațiunile Nataliei Dudinskaia, care evolua alături de Konstantin Sergheev, pe fondul feeric al ansamblului. În rolul Odettei, ea a plutit delestată parcă de orice materialitate, pînă la emoționanta scenă finală a actului I, unde a dispărut cu acea pîlpîire a mîinilor care unduiau ca niște aripi obosite.

★

Este în severitatea dansului clasic o subtilă întrepătrundere între tehnică și expresie, între virtuozitate și grația interpretării. Dar domeniul artei începe de-acolo unde tehnica devine instrumentul unei puternice naturi artistice. În minunatele adagio-uri — care sînt în balet ceea ce marea arie este în operă — am simțit cu putere lirismul intens al protagonistei, frumusețea expresivă a mișcării ei pline de grație. Fiecare mișcare, fiecare salt, fiecare pas se integra într-o linie plastică de adevărată muzicalitate.

★

Cu însușiri asemănătoare, în scene pline de farmec, ansamblurile mari ale corpului de balet sau grupurile de trei sau patru s-au rînduit armonios într-un spectacol închegat, unitar. Ca într-o diademă scînteietoare au strălucit alături de protagoniști grupul celor patru lebede mici, care, în uluitoarele lor variațiuni, au făcut parcă un singur corp, evoluînd cu o precizie și o grație desăvîrșită. (L. Alexeeva, G. Ivanova, T. Isakova, G. Kekișeva); sau prietenii prințului în acel minunat pas de trois, dansat de E. Menciok, S. Vikulov și G. Ivanova; și în sfîrșit, în divertismentul din actul II, dansul spaniol, serenada napolitană sau dansul maghiar, dansuri de caracter, realizate cu o admirabilă măiestrie.

★

Spectacolul a constituit o unitate armonioasă, în care numerele se încrustau ca niște pietre prețioase într-un întreg organic închegat. Tablourile, încîntătoare prin [illegible] de poezie, ordonate cu un gust desăvîrșit, nu s-au limitat numai la armonia simetriilor, ci au „inclus" contraste nesimetrice de grupuri, orînduite cu mult rafinament în ansamblul tablourilor de o mare desfătare pentru spectator.

★

Dacă „Lacul lebedelor", spectacolul inaugural, a fost primul contact cu realizările baletului sovietic, recitalul de luni ne-a dat o perspectivă a multiplelor posibilități ale soliștilor și ansamblului baletului, atît în repertoriul clasic, cît și în cel modern.

De la fragmentul din actul final al baletului „Spărgătorul de nuci" de Ceaikovski, și pînă la baletul „Șurale" de Iarulin, recitalul ne-a oferit o selecție cuprinzătoare, de la dansul clasic la dansul **demi-caractere** și dansul de caracter. Și în acest mozaic de străluciri, cu greu ne putem opri la unul sau altul din fragmente, atît de diferite, dar perfect realizate în felul lor. Vom nota, în spațiul limitat al acestor însemnări sumare, impresionantul adagio din „Noaptea Valpurgiei" (Faust), interpretat cu grația și ușurința adevăratei măiestrii de I. B. Zubkovskaia; pe Alla Șelest, B.I. Bregvadze și I.D. Belski în „Șurale"; pe N.A. Kurgapkina și V. Semionov în splendidele tablouri din „Spărgătorul de nuci" și pe N. Dudinskaia și K. Sergheev în **pas de deux** și variațiunile din „Don Quijotte".

★

Atît din „Șurale", cît și din „Spărgătorul de nuci", ni s-au oferit tablouri întregi, mărturii de măiestrie a compoziției plastice, a structurării și ordonării armonioase a imaginilor. Ca și în „Lacul lebedelor" unde scenele și tablourile se înșiruiau cu o subtilitate, am spune, muzicală, și în „Spărgătorul de nuci" ne-a încîntat înlănțuirea firească a mișcărilor într-o alternanță rafinat dozată, dar organic îmbinate într-un tablou unitar și armonios.

În „Șurale", unde mimica și dansul de caracter sînt predominante, Alla Șelest a adus în rolul fetei-pasăre, noblețea și puritatea dansului clasic, căruia i-a conferit o căldură și o deosebită emoție a expresiei.

Dacă „Șurale" ne-a dezvăluit calitățile unei mari artiste, Alla Șelest, și ale excelenților Bregvadze și Belski, fragmentul din „Noaptea Valpurgiei" ne-a înfățișat de asemenea o puternică și atașantă personalitate artistică pe care am dori s-o vedem de-a lungul unui întreg spectacol. Este în dansul solistei I. B. Zubkovskaia, în suplețea și eleganța mișcărilor ei, în ușurința aparentă și plasticitatea evoluției ei scenice, o forță expresivă care învederează pe marea artistă.

★

Cîteva piese ale recitalului au fost mici poeme coregrafice. În „Valsul" de Chopin, I. A. Kolpakova și partenerul său au realizat un fermecător tablou poetic, după cum Alla Șelest ne-a oferit o plastică imagine a virtuozității în valsul de Moszkowski; G. K. Kekișeva și partenerul său au creionat un spiritual desen din „Păpușile" de Liadov, după cum Al. Livșiț, în „Gopak" de Soloviov-Sedoi sau T.V. Baltaceev, Umrihin și B. Bregvadze în „Călușarii" ne-au dăruit dansuri de caracter, spirituale și pline de vervă.

Selecțiunile din bogatul repertoriu al ansamblului ne-au arătat posibilitățile atît de variate ale trupei de balet și ale soliștilor ei stăpîni în toate domeniile artei lor, și mai ales desăvîrșirea și strălucirea în tot ceea ce creează, de la miniatura coregrafică, la marele spectacol de balet.

Andrei Tudor

Leonid Martînov

PASUL

Pasu-i făcut.
Cît încă mai scrîșnește
Praful călcat de talpa mea,
Pămîntul se rotește
Nu doar cîteva zeci de mile...
Străvechi măsurători, duium, —
Verste rusești, li chinezești —
În urmă au rămas acum.
Pămîntul nu poate să dea-napoi,
Nici să o ia-nainte —
Și nici să-l iei în brațe nu se poate.
Amenințînd, sau implorînd fierbinte,
Nu poți opri din drum
Acest pămînt
Pe care-a scîrțîit, sub talpă, zgura, —
Acest pămînt de-a pururi roditor,
Ce ți-a slujit drept reazim.
Pentru a face
Pasul următor!

în romînește de Petre Solomon

ORIZONT

Preocupări actuale ale filozofilor sovietici

La invitația Academiei de Științe a U.R.S.S. o delegație de filozofi din Romînia a făcut recent o vizită filozofilor sovietici. Delegația, alcătuită din acad. C. I. Gulian, prof. E. Gall și cel ce semnează aceste rînduri, a luat legătură cu o serie de institutii științifice și de învățămînt din Moscova și Leningrad și a purtat discuții științifice într-o serie de probleme care privesc activitatea filozofică din cele două țări.

În ultima vreme la orizontul filozofiei au apărut și apar o serie de probleme noi, ridicate de realitatea contemporană și cărora filozofii marxiști trebuie să le găsească rezolvarea. În această direcție, Congresul al XX-lea al P.C.U.S. a deschis perspective nebănuite de dezvoltare filozofiei marxiste, perspective care sînt folosite cu succes de către filozofii marxiști din întreaga lume. În centrul discuțiilor dintre filozofii romîni și sovietici au stat probleme ca întărirea legăturii dintre filozofie și viață, abordarea creatoare a problemelor de materialism dialectic și istoric, lupta împotriva dogmatismului și revizionismului, elaborarea sistematică și multilaterală a eticii marxiste, a esteticii, a logicii dialectice etc.

★

Principala trăsătură a actualei etape de dezvoltare a filozofiei sovietice este avîntul ei, tendințele înnoitoare ale filozofilor sovietici, efervescența în creația științifică. Toate acestea se explică și se fac în același timp simțite printr-o intensificare considerabilă a legăturilor dintre cercetarea filozofică și viață, prin chipul creator de abordare a unor probleme științifice dificile, prin lărgirea ariei de preocupări filozofice. În sfîrșit, trebuie remarcat volumul considerabil de lucrări care au apărut sau sînt pe cale de apariție, creșterea numărului de publicații filozofice (printre altele va apare o nouă revistă de istorie a filozofiei sub redacția lui M. T. Iovciuk, iar „Voprosî filozofii" apare din acest an lunar etc.)

Filozofii sovietici au trecut în ultima vreme la elaborarea unor studii și monografii care reprezintă momente prețioase în elaborarea sistematică a dialecticii materialiste, a logicii dialectice, a esteticii, eticii, etc. În domeniul elaborării sistemului categoriilor dialecticii materialiste, în momentul de față în Uniunea Sovietică au loc discuții aprinse în legătură cu problema locului logicii dialectice în ansamblul filozofiei marxiste, a metodologiei abordării ei, etc. Reprezentanții diferitelor puncte de vedere, au ajuns la părerea, aproape unanimă, a necesității unei elaborări sistematice a logicii dialectice — concluzie care prin sine însăși are o importanță deosebită. Studiile și lucrările filozofilor Rozental, Tugarinov, Gorski, Rojin etc., sînt prolegomene la vasta activitate ce se conturează în acest domeniu.

În domeniul materialismului dialectic, în planurile de activitate ale filozofilor sovietici sînt prevăzute pentru anii în curs, o serie de monografii științifice, ca de pildă „Unitatea dintre dialectică, logică și teoria cunoașterii" (sub redacția lui P. V. Kopnin), „Unitatea și lupta contrariilor" (Certkov), „Teoria cunoașterii a materialismului dialectic" (Andreev), „Categoriile dialecticii materialiste" etc.

Filozofii sovietici desfășoară o vie activitate în direcția generalizării teoretice a ultimelor descoperiri ale științelor naturii. Astfel, în Uniunea Sovietică au avut și au loc discuții privind problemele filozofice ale fizicii contemporane, chimiei, matematicii, logicii matematice, lingvisticii matematice, chiberneticii etc. Cu legitim interes este așteptată anuntata conferință științifică despre problemele filozofice ale științelor naturii, la care își vor aduce contribuția savanți din domeniul științelor naturii și filozofiei. În acest domeniu au apărut sau sînt pe cale de a apare monografii scrise de tov. Omelianovski, Meliuhin, Arhipțev, Zavadski.

În domeniul materialismului istoric, după o serie de studii și monografii tratînd aspecte teoretice fundamentale ale construirii socialismului și comunismului, s-a trecut la elaborarea unei mari lucrări de sinteză despre „Legile apariției și dezvoltării societății socialiste". La elaborarea acestei opere colective, alături de sociologi sovietici cunoscuți, își vor da contribuția și sociologi din țările de democrație populară, inclusiv din Republica Populară Romînă. Un viu interes a suscitat și continuă să suscite discuția inițiată de revista „Voprosî filozofii" în legătură cu contradicțiile societății socialiste. Această discuție, purtată în mod creator și la un înalt nivel științific, poate fi considerată ca un moment de seamă în dezvoltarea sociologiei marxiste. Filozofii sovietici acordă o atenție crescîndă rolului contradicțiilor neantagoniste în socialism, problemelor legate de apariția, dezvoltarea și biruirea acestora.

În afară de monografiile apărute în ultima vreme, sînt în curs de elaborare o seamă de lucrări noi: „Despre caracterul contradicțiilor societății socialiste și căile de înlăturare a lor" (T. A. Stepanian), „Rolul maselor populare și al personalității în istorie" (M. A. Cammari), „Despre legile înlocuirii formațiunilor social-economice (G. E. Glezerman) și altele. Luptei împotriva revizionismului, una din sarcinile centrale care stau în fața filozofilor marxiști, îi este consacrată o amplă monografie a lui A. F. Okulov („Lupta lui V. I. Lenin împotriva revizionismului").

În domeniul esteticii, după apariția valoroaselor lucrări ale lui Vanslov, Burov etc., sînt în curs de elaborare o serie de noi monografii, ca acelea ale lui Razumnii (tratînd despre etic și estetic în artă), o lucrare fundamentală de istorie a doctrinelor estetice (lucrare colectivă) „Conflictul și problema tragicului în artă" (Vanslov) etc. Este prevăzută de asemenea tipărirea unei bibliografii estetice universale, organon prețios pentru toți cei ce activează în acest domeniu.

În domeniul istoriei filozofiei, lucrarea fundamentală este elaborarea „Istoriei filozofiei" în cinci volume. În același, timp sînt prevăzute o serie de alte lucrări ca „Etapa leninistă în dezvoltarea filozofiei marxiste" (P. N. Fedoseev), „Lenin, întemeietorul istoriei filozofiei ruse" (M. I. Sidorov), „Filozofia Greciei antice" (M. A. Dînik), o istorie a doctrinelor etice (A. F. Șiskin) sau operele filozofice ale clasicilor filozofiei mondiale, inclusiv culegeri de texte filozofice ale gînditorilor cunoscuți din Romînia, Polonia, Cehoslovacia etc.

O mare atenție este acordată combaterii filozofiei și sociologiei burgheze contemporane, dezvăluirii viciilor logice și funcției ei sociale reacționare. Au apărut sau sînt pe cale de a apare monografii ample precum: „Idealismul subiectiv contemporan", „Existențialismul german contemporan", lucrări critice la adresa pozitivismului, școlii fenomenologice, diferitelor curente psihologice ale sociologiei burgheze.

Faptul esențial îl constituie însă impresia generală a unei activități științifice vaste și fecunde, cu participarea largă a masei de cercetători, animați de dorința dezvoltării neîntrerupte a filozofiei marxiste, de a lega tot mai mult filozofia de idealurile comuniste.

★

În cursul discuțiilor care au avut loc, s-au stabilit și o serie de măsuri concrete în legătură cu colaborarea dintre filozofii romîni și sovietici. Astfel, în acest an, trei volume întocmite de filozofii romîni vor vedea lumina tiparului în Uniunea Sovietică. Dintre acestea, două volume privesc probleme de istorie a filozofiei romînești iar unul cuprinde o culegere de studii pe teme contemporane. S-a discutat și s-a căzut de acord să se tipărească simultan, în limba romînă și rusă, volume comune scrise de filozofii sovietici și romîni în probleme de estetică, sociologie etc. Sociologii romîni își vor aduce contribuția la lucrarea „Legile apariției și dezvoltării societății socialiste", precum și la alte lucrări care vor fi editate în Uniunea Sovietică.

În acest sens, la Institutul de filozofie al Academiei R.P.R. a avut loc o ședință în cadrul căreia s-a discutat planul lucrării întocmit de sociologii sovietici, stabilindu-se o serie de observații de ordin teoretico-metodologic, inclusiv direcțiile posibile de colaborare la această lucrare. De asemenea, istoricii romîni ai filozofiei au redactat capitolele despre dezvoltarea filozofiei în Romînia, care urmează a fi incluse în volumele III, IV și V din Istoria Filozofiei, lucrare colectivă de o excepțională importanță științifică. Încă în cursul acestui an în Uniunea Sovietică se va începe publicarea Dicționarului enciclopedic filozofic (în patru volume), lucrare în care va fi larg reflectată filozofia romînească de-a lungul întregii ei dezvoltări istorice. Este prevăzută de asemenea publicarea în revista „Voprosî Filozofii" a unei serii de articole scrise de filozofi din Republica Populară Romînă. În același timp, revista „Cercetări filozofice" va publica o serie de articole ale filozofilor sovietici scrise special în acest scop.

În cursul acestui an o serie de filozofi sovietici vor vizita țara noastră în vederea extinderii schimbului de experiență, ținerea de conferințe etc. iar filozofi romîni vor face vizite cu același scop în Uniunea Sovietică. Acad. C. I. Gulian a acceptat invitația de a ține un număr de prelegeri despre categoriile etici marxiste la Facultatea de filozofie a Universității din Moscova. În ceea ce privește colaborarea cu colectivul de cercetători ai secției de filozofie de la Chișinău, s-a stabilit un schimb de păreri în problema studiilor pe care le elaborează acest colectiv, colaborări la discuția privind problemele periodizării istoriei filozofiei din Romînia, publicarea reciprocă de studii etc.

În general, acum la reîntoarcerea în patrie, avem sentimentul unei călătorii extrem de utile, bogată în impresii, plină de învățăminte și ale cărei roade sperăm că nu vor întîrzia.

Mircea Ioanid

Arghezi în limba rusă

Primul număr pe 1958 al revistei sovietice „Inostrannaia literatura" oferă cititorilor săi, între altele, un ciclu de versuri din vasta operă a poetului romîn Tudor Arghezi. Cititorul sovietic, și nu numai acesta, dată fiind larga răspîndire a revistei „Inostrannaia literatura" dincolo de granițele Uniunii Sovietice, face cunoștință cu poeziile „La stele", „Drumu-i lung", (din volumul „Cîntare omului"), „Plugule" și „Cîntare" (din „Cuvinte potrivite"), scrise între anii 1927 și 1955. Revista publică de asemenea și o scurtă prezentare biografică a poetului.

Potrivite în limba lui Krîlov, pe care, la rîndul său, marele bijutier al cuvîntului romînesc ni l-a dăruit într-o admirabilă traducere, stihurile argheziene păstrează, în tălmăcirea lui N. Stefanovici, o bună parte din vigoarea și sugestia originalului. Remarcăm strădania tălmăcitorului de a se menține cît mai aproape de textul arghezian lucru destul de dificil, mai ales cînd este vorba de un înnoitor al limbii și al formelor poetice cum este Tudor Arghezi.

Cei mai citiți scriitori străini

Printre noutățile surprinse de călătorii străini încă la primul lor contact cu realitatea sovietică și notate cu grijă în carnetul de însemnări ori numai în memorie, figurează fără îndoială și acest amănunt: oamenii sovietici sînt cititori pasionați. Ei citesc nu numai în sălile de lectură ale bibliotecilor, ci și în autobuse și tramvaie, în metrou și chiar în sălile de spectacole, în așteptarea primului gong.

Autorii preferați? Iată o întrebare la care ar fi dificil să se răspundă dintr-o dată. Aici, ca și în alte domenii, părerile sînt împărțite. Cîteva date mai generale și unele cifre edificatoare ar putea oferi totuși celor interesați o imagine asupra acestei probleme.

Interesante sînt desigur cifrele care vorbesc despre editarea în traducere a operelor scriitorilor străini, clasici și contemporani. O primă cifră dintre cele mai semnificative: în anii puterii sovietice au văzut lumina tiparului lucrările a 1872 de autori străini, traduse în 75 de limbi ale diferitelor naționalități sovietice, într-un tiraj de aproape 500 milioane exemplare!

Făcînd din nou apel la datele statistice putem descoperi un amănunt care constituie probabil pentru mulți cititori o surpriză: Jack London, este, dintre scriitorii străini, autorul cel mai citit în Uniunea Sovietică. Operele marelui romancier american au apărut în 662 de ediții, cu un tiraj global de peste 18.500.000 exemplare. După Jack London, scriitorii americani cu cea mai mare popularitate în rîndul cititorilor sovietici sînt O' Henry, Th. Dreiser și M. Twain.

Dacă privim însă operele literare în ansamblu, întîietatea aparține beletristicii franceze, reprezentată de 423 autori, ale căror opere tălmăcite în limbile popoarelor sovietice au fost publicate într-un tiraj de aproape 130 milioane exemplare. Dintre clasicii francezi, autorii preferați sînt Victor Hugo și, firește, Jules Verne. În același timp editurile sovietice acordă multă atenție creațiilor literaturii franceze contemporane. „Familia Thibault" a lui Roger Martin du Gard a înregistrat tirajul de 340.000 exemplare. În librării au sosit de curînd „Drumurile mării" și „Nodul viperelor" de François Mauriac, „Comandantul Watrin" al lui Armand Lanoux, „Animalele denaturate" de Vercors ș.a. Louis Aragon continuă să fie cel mai iubit scriitor contemporan francez.

Traducerile din literatura engleză se bucură și ele de largă răspîndire. Romanele lui Dickens, H. Wells, De Foe, Swift, J. Galsworthy, ca și teatrul și poeziile lui Shakespeare se găsesc aproape în fiecare bibliotecă a iubitorilor de literatură.

Un interes deosebit manifestă în ultima vreme cititorii sovietici pentru literatura popoarelor arabe. O culegere foarte [illegible] din literatura acestor popoare o constituie volumul „Proză arabă" apărută în 1956 și urmat la scurt interval de o culegere de poezii și basme.

Operele autorilor străini ca și cele ale scriitorilor sovietici apar în colecții și formate dintre cele mai diferite, în ediții populare, în formatul atît de frecvent al romanului-gazetă precum și în paginile revistelor de mare circulație, făcîndu-le cunoscute celor mai largi categorii de cititori.

M. C.

INCURSIUNE IN DOCUMENTAR

Era firesc ca acei care au lansat în lume formula „documentarului liric" și care au emis ideea estetică că, chiar și în filmele dramatice, drama trebuie bazată tot pe „document", ca acei care au învățat și pe alții (pe francezi în deosebi) că arta ecranului trebuie să pornească de la filmul documentar, să îi cultivat ei înșiși cu abundența și maiestrie acest gen al artei.

Și într-adevăr, în Uniunea Sovietică, unde se turnează aproape 100 de filme artistice pe an (pentru 1958 s-au proiectat 120), s-au produs anul trecut aproape 500 de filme de scurt metraj, de știință popularizată și documentare și peste 1.200 de jurnale de actualități culturale.

Filme artistice de lung metraj se produc mai multe în alte țări, de pildă 600 pe an în Japonia, 270 în India. Dar în genul „documentarului", Uniunea Sovietică bate toate recordurile, atît în ceea ce privește cantitatea cît și diversitatea de genuri. La Moscova, de pildă, există un studio special al filmelor de știință popularizată, deosebit de „Studioul Central de filme documentare", instalat tot la Moscova. Ca să ne dăm seama de bogăția și varietatea acestor filme, unde valoarea artistică se îmbină cu cea educativă, e suficient să enumerăm cîteva specii ale genului.

În primul rînd trebuie amintite filmele ale căror teme prezintă și explică frumusețea unor picturi sau sculpturi aparținînd unui artist celebru. Ca să ne mărginim numai la filmele care au rulat sau sînt programate să apară pe ecranele noastre, cităm pe acel consacrat operei pictorului Alexandr Ivanov, sculptorului Konenkov sau pictorului Vrubel. Alteori filmul se mărginește la o singură capodoperă. Printre operele expuse la Moscova înainte de a fi trimise Galeriei din Dresda, a figurat și celebra lucrare a lui Rafael „Madona Sixtină", pictată de marele artist al Renașterii, în ultimii ani ai vieții sale, pentru capela Sixtină. Filmul, realizat de regizorul sovietic I. Mirimov, după un scenariu scris de L. Belokurov și I. Kuznețova, analizează, cu adevărată iscusință plastică, fiecare aspect al acestei vestite pînze.

Alteori sîntem plimbați de-a lungul unui întreg muzeu. Se știe că monumentala catedrală Vasili Blajenii, aflată în centrul Moscovei a fost, pentru valoarea ei istorică, transformată în muzeu de către Puterea Sovietică. Regizorul V. Surnin (care este și un neîntrecut operator) a făcut un film consacrat acestui lăcaș de artă al veacului al XVI-lea.

În alt gen estetico-educativ de artă plastică filmată a fost realizat documentarul în două acte „Petrodvoreț", fostul Peterhof, reședința lui Petru I, situată nu departe de Leningrad. Sîntem plimbați de-a lungul unor parcuri de o mare frumusețe unde întîlnim fîntîni, cascade, lacuri, sculpturi și o serie de palate ca „Marly", castelul „Ermitaj", palatul de vară „Mon plaisir" etc. S-a afirmat de multe ori că Petrodvoreț-ul este o perlă a artei ruse. Filmul lui A. Klimov, A. Popov ne-a ajutat să cunoaștem acest istoric giuvaer.

Dar sovieticii mai produc și un alt gen de documentar privind arta, care nu este ceea ce noi numim „film-spectacol", căci nu-i vorba de a reproduce ca pentru o arhivă cutare piesă de teatru sau balet sau operetă, ce au fost deja jucate. E vorba dimpotrivă de realizările viitoare, de proiectele scenice, de spectacolele în curs de elaborare, cuprinse într-o adevărată colecție aparținînd unei rubrici a filmului documentar, intitulată „Arta". Regizorul cinematografic L. Kristi a prezentat anul trecut, într-un film de scurt metraj, încă în timp ce regizorul de teatru Kondrașev lucra la punerea în scenă, cîteva fragmente din piesa „Izvorul veșnic", inspirată din activitatea revoluționară a lui Lenin. Fragmentele au fost prezentate pe ecran, alături de altele ca „Spartacus", lucrare care se monta la Teatrul de operă și balet „S. M. Kirov" din Leningrad. Același film reda, cu întregul pitoresc al unei scene desprinse din viață, o repetiție a bine cunoscutului artist de circ Oleg Popov, supranumit și „maestrul tăcerii elocvente".

Desigur, nici documentarul de tipul „film-spectacol", nu lipsește. Astfel, faimosul balet „Lacul lebedelor" de Ceaikovski a fost realizat de regizoarea cinematografică Z. Tulubieva. Regretăm că filmul n-a fost încă prezentat la noi.

De o bogată varietate a punctului de vedere, a tratării se bucură și filmele documentare turistice. Frumusețile naturii sînt prezentate nu numai sub formă de excursie pură (ca în filmul „Turiști străini în U.R.S.S." realizat de A. Minkin), ci și sub forma unor peisaje circumscrise și tratate în adîncime. Așa a fost scurtul metraj „Golful Kirov". Pe țărmul Caspicei există un loc de întîlnire și popas a mii de păsări călătoare care găsesc acolo nu numai odihnă, ci și hrană pregătită de oameni. Golful constituie un adevărat parc de volatile. 243 de specii diferite care deprinse cu omul se lasă studiate în voie. În filmul „Sub soarele sudului" sîntem purtați pe pămînturile Caucazului, pe drumuri de [illegible], colțuri și piețe. Acolo se află baza de ski a asociației „Spartacus". Contrastul între albul veșnic al [illegible] înălțimilor și [illegible] peisajului [illegible] în vale este maiestuos și [illegible] acord major. Jos se vede luminosul oraș Soci. La mijlocul drumului, la 1.000 m. înălțime, se află lacul Rița de un albastru turchin.

Sînt prezentate și peisaje de șes, în Caucaz. Pe versantul de sud, în Gruzia, se întinde regiunea cu vegetație luxuriantă denumită Alzani, pe care regizorul S. Ceagunova, de la Gruzia-Film ne-a înfățișat-o pe ecran ca pe un grînar al Gruziei sovietice, și nu numai ca grînar, ci și cu celebrul ei tutun „[illegible] Trapezund".

Dar și viața cîtadină poate oferi peisaje picturale, tot atît de poetice. Orașul Leningrad este de o profundă originalitate plastică. Studioul central din Moscova a făcut, pentru cinemascop, un film în culori, în 2 acte, intitulat „Toamna la Leningrad". Neva, Golful Finic (pe malurile căruia găsim ancorată celebra, istorica navă revoluționară „Aurora"), străzile și parcurile acoperite cu frunză galbenă, poduri, palate, asfințituri incandescente, toate acestea alcătuiesc împreună o pătrunzătoare simfonie cromatică.

Dar să mă opresc, mai ales că n-am apucat a vorbi despre un sector esențial al filmului documentar sovietic, filmul didactic, cultural, științific, pedagogic, informativ. Printre numeroasele filme documentare de acest gen, găsim „Jurnale agricole", „Jurnale sportive", jurnale de „Știință în construcție", jurnale de „Știință și tehnică". [illegible] de filmele școlare sau universitare avînd ca temă, de pildă, circulația sîngelui sau problema [illegible]. În învățămîntul sovietic de toate gradele, filmul constituie o unealtă folosită la nivel egal cu cartea și caietul. De altfel, în afară de localurile de școală și cultură, sălile propriu zise de cinema ating în Uniunea Sovietică cifre impresionante. Pe lîngă cele 12.000 de unități cinematografice școlare mai există 13.000 de stații cinematografice sindicale, iar rețeaua de stat însumează 62.000 de unități. Deosebit de acestea acționează caravanele cinematografice care, pe apă și uscat, ajung pînă la cele mai îndepărtate colțuri ale țării trase de cai, reni și chiar de cîini. Toate acestea pentru om, pentru desfătarea și instruirea lui.

D. I. Suchianu

Sateliții artificiali și teoria relativității a lui Einstein

Structura Universului este o problemă care a preocupat și va mai preocupa încă omenirea. Care sînt forțele ce acționează în Univers și care este corelația între spațiu, timp și materie? Care este esența forței de gravitație — poate unul din fenomenele cele mai misterioase din natură, care obligă planetele să se învîrtească în jurul soarelui pe orbite riguros determinate?

Structura Universului formează de multă vreme obiectul de studiu al unei ramuri aparte a astronomiei, cosmologia, la baza căreia se află teoria generală a relativității. Prin intermediul acesteia Einstein a legat pentru prima oară spațiul, timpul și materia într-un tot indisolubil.

Totuși, pentru ca teoria generală a relativității să poată fi folosită spre a se cerceta tainele Universului, e nevoie mai întîi ca ea să fie verificată, adică să ne dăm seama de măsura în care sînt îndreptățite deducțiile ce decurg din ea. Pînă acum, savanții n-au reușit să rezolve în chip satisfăcător problema, deoarece noile efecte prevăzute de teoria generală a relativității, care permit verificarea cantitativă a acestei teorii, sînt neglijabile.

Tocmai acesta este motivul pentru care savanții se străduiesc de multă vreme să găsească noi mijloace spre a verifica această teorie. Se pare că sateliții artificiali ai pămîntului vor juca un rol destul de important în rezolvarea spinoasei probleme.

In legătură cu cele de mai sus, profesorul Vitali Ghinsburg, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., unul din autorii noii teorii asupra originei razelor cosmice, a acordat un interesant interviu gazetei „Nouvelles de Moscou".

Efectele teoriei generale a relativității

Incă de la mijlocul secolului trecut se știe — a declarat savantul — că astronomul Le Verrier a stabilit că orbita lui Mercur se rotește lent în sensul mișcării planetei. Rotația orbitei lui Mercur n-a putut fi explicată prin influența unor alte planete și cauzele fenomenului au rămas necunoscute pînă în 1915, cînd Einstein a explicat-o prin teoria generală a relativității.

Din păcate, rotația orbitei are un ritm extrem de lent: cam 360 grade în 3 milioane de ani. In cazul planetei Mercur, efectul a putut fi constatat cu suficientă precizie deoarece au fost folosite rezultatele observațiilor efectuate de-a lungul mai multor secole. Cît privește celelalte planete, rotația orbitelor este atît de mică încît nu a putut fi determinată nici pînă astăzi.

A doua consecință a teoriei generale a relativității, devierea inevitabilă a razelor luminoase ce trec în vecinătatea soarelui sau a stelelor, este de asemenea greu de verificat.

Natura acestui efect este că lumina posedă și ea o energie și, prin urmare, o masă care este atrasă în virtutea legii gravitației de soare și stele. Aceasta înseamnă că astronomii nu pot să definească totdeauna cu precizie, slujindu-se de instrumentele optice, poziția stelelor mai depărtate, dacă nu cunosc proporțiile acestei devieri.

După părerea savantului sovietic, o a treia deducție extrem de importantă a lui Einstein este și mai greu de verificat: aceea că, sub influența gravitației, undele luminoase sau radiațiile care ajung pe pămînt din alte corpuri cerești își schimbă frecvența. Nici în această privință astronomia nu a reușit să stabilească, cantitativ, modificările survenite.

Deși aceste efecte noi prevăzute de Einstein par la prima vedere minore, teoria în sine are pentru știință o importanță covîrșitoare. Căci — subliniază profesorul Ghinsburg — efectele despre care am amintit par lipsite de importanță practică numai în ansamblul sistemului nostru solar. In schimb, aplicată la nemărginirea universului, în comparație cu care sistemul nostru nu este mai mare decît un fir de nisip pierdut în imensitățile Saharei, teoria dă cele mai strălucite rezultate, efectele ei fiind pur și simplu uriașe. Pentru a ne forma cît de cît o impresie despre proporțiile sistemului nostru solar raportat, să zicem, la scară cosmică, este suficient să arătăm că luminii, pentru a parcurge distanța soare-pămînt, îi sînt necesare 8 minute. Or, cel mai puternic telescop existent captează surse luminiscente aflate la o distanță de mai bine de un miliard de ani-lumină. Teoria generală a relativității nu va putea fi aplicată în întregimea ei și cu maximum de eficacitate la studierea structurii universului fără să se fi verificat în prealabil, cu cea mai mare precizie, deducțiile ei cantitative în condițiile și cu mijloacele care ne stau la îndemînă.

Una din căile de urmat

După părerea savantului sovietic, unul din factorii care ar ajuta la verificarea teoriei lui Einstein ar fi tocmai sateliții artificiali ai planetei a căror lansare a devenit de cîteva luni o realitate.

Unghiul de rotație al orbitei satelitului însă — menționează profesorul Ghinsburg — este mult mai mare decît cel al planetelor și, de exemplu, poate depăși chiar de vreo 30 de ori pe acela format de rotația orbitei lui Mercur. După ce mulțumită sateliților vom afla forma exactă a Pămîntului și repartiția materiei în adîncul lui, vom începe să cercetăm efectele gravitației lunare și influența atmosferei asupra sateliților. „Puii de lună" vor deveni atunci, în mîinile savanților, instrumente de cea mai mare precizie pentru verificarea teoriei generale a relativității și, în consecință, pentru cunoașterea Universului.

Incă de pe acum sateliții pot fi folosiți pentru verificarea celui de al treilea efect prevăzut de teorie și anume la măsurarea modificării frecvenței undelor radiofonice sau a semnalelor luminoase emise de satelit sub acțiunea atracției terestre. O oarecare însemnătate va avea de asemenea și o verificare suplimentară a uneia din cele mai îndrăznețe deducții ale lui Einstein, și anume aceea că timpul este în funcție de viteza mișcării. După o teorie mai limitată a relativității, stabilită de Einstein în 1905, cu cît un corp se deplasează cu viteză mai mare în spațiu, cu atît timpul se scurge mai încet pentru el. Este adevărat însă că această „încetinire" nu poate fi percepută decît la viteze apropiate de aceea a luminii, adică de 300.000 km/s. Dacă o rachetă cosmică ar zbura cu o viteză egală cu 9/10 din viteza luminii, timpul s-ar scurge de două ori mai încet ca pe pămînt, astfel încît viața astronauților s-ar prelungi fără ca ei s-o simtă.

Pentru sateliții artificiali ai pămîntului însă, care se deplasează cu viteza de numai 8 km/s această „încetinire" a timpului este aproape insezisabilă, ridicîndu-se la cîteva miimi de secundă pe an. Profesorul a adăugat că, cu ajutorul unor ceasuri atomice și moleculare de foarte mare precizie s-ar putea observa schimbarea frecvenței și încetinirea timpului. Acest lucru va permite astronomilor să realizeze ceea ce n-au reușit încă pînă acum, verificarea celui de al treilea efect al teoriei generale a relativității.

A. K.

Luna a încetat să mai fie o mare necunoscută pentru locuitorii pămîntului. Hărți și fotografii destul de amănunțite vor înlesni zborul primilor astronauți spre cel mai vechi satelit al pămîntului.

VARIA

Recent, din inițiativa unor tineri specialiști de la Institutul de cercetări științifice din Leningrad, a fost creată pe baza unui sistem de televiziune în culori, prima instalație din U.R.S.S. pentru urmărirea de la distanță a operațiilor. Ea este folosită la clinica de chirurgie a Institutului medical „Acad. I. P. Pavlov" din localitate. Cu ajutorul acestei instalații, operațiile pot fi urmărite de un mare număr de specialiști.

O știre din Sverdlovsk ne face cunoscut că specialiștii Uralmașului proiectează acum un excavator cu cupa de 50 de metri cubi (volumul unei camere de locuit de mărime mijlocie!)

Doi ingineri sovietici au inventat o mașină automată pentru extragerea diamantelor. Trecînd prin mașină într-un ritm regulat, minereul întîlnește un fascicol de raze X. Iradierea durează ceva mai puțin de o jumătate de secundă, timp suficient pentru a face fiecare gangă conținînd un diamant să sclipească. Un dispozitiv special, care parcă „pîndește" acest moment, intră în funcțiune automat și trimite pietrele prețioase în compartimentul destinat lor. Instalația este atît de sensibilă, încît repeară chiar cel mai mic diamant.

Problema orientării profesionale continuă să se afle în centrul preocupărilor pedagogilor din U.R.S.S. In cadrul acestor cercetări se înscrie și noul program elaborat de Ministerul Invățămîntului al Federației Ruse, care va fi aplicat experimental în 50 de școli.

Numărul claselor va fi sporit la aceste școli de la 10 la 11 și chiar 12. [illegible]

La muzeul paleontologic al Academiei de Științe a U.R.S.S. [illegible]

Aceste rămășițe paleontologice a fost găsită în [illegible] din Mongolia, un adevărat și uriaș cimitir de dinozauri giganți.

Pe stadionul de iarnă din Leningrad

Era în februarie 1933...

Acum un sfert de veac, muncitorii ceferiști și petroliști, privați de elementare drepturi cetățenești, s-au ridicat cu fermitate împotriva politicii regimului burghezo-moșieresc, de exploatare și de împilare a maselor, de aruncare a greutăților crizei pe spinarea celor ce muncesc, de fascizare a țării, de pregătire a criminalului război antisovietic. Grivița 1933, moment culminant al luptei duse de muncitorimea din Romînia în perioada dintre cele două războaie mondiale s-a incrustat în cartea istoriei patriei ca unul din cele mai mari evenimente revoluționare. Despre aspirațiile, curajul și jertfele muncitorimii ceferiste și petroliste s-a auzit în numeroase țări ale lumii, în Europa sau în America, în Asia sau în nordul Africii. Nenumărați oameni ai muncii, încătușați și ei în aceleași lanțuri ale exploatării au trimis proletariatului romîn cuvîntul lor de îmbărbătare și de aprobare a luptei împotriva vicisitudinilor regimului impilator.

In același timp, oamenii muncii din Uniunea Sovietică, care înălțau victorios edificiul unei vieți noi, fără exploatare, și-au exprimat profundul lor atașament față de cauza nobilă în apărarea căreia se ridicase proletariatul romîn.

Presa sovietică a publicat în coloanele ei articole și știri despre evenimentele revoluționare din Romînia, demascînd cu ascuțime regimul vechi și sprijinind lupta celor aflați pe baricade. La numai cîteva zile după sîngeroasa represiune din 16 februarie, organul central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice „Pravda", a consacrat acestor evenimente un amplu articol, intitulat: „Lupta de clasă în Romînia". Slovele articolului dezvăluiau putrefacția orînduirii capitaliste și relevau adîncirea contradicțiilor lumii capitaliste în condițiile crizei economice mondiale izbucnite în anul 1929.

Referindu-se la creșterea mișcării revoluționare din țările balcanice, „Pravda" sublinia că „acest proces de descompunere a sistemului capitalist e mult mai adînc în Romînia", deoarece burghezia romînă „încearcă să-și păstreze pozițiile prin ruinarea maselor de milioane ale țărănimii și exploatarea muncitorilor din industrie".

Cei care produceau avuțiile societății, dar se zbăteau în cea mai neagră mizerie, au răspuns ofensivei burgheziei prin intensificarea, an de an, a acțiunilor de apărare a intereselor lor de clasă, de respingere solidară a atacurilor burgheziei.

Sub faldurile partidului comunist, [illegible] „Pravda", „anul de ascuțire extremă a luptei de clasă, în condițiile unei grave crize a economiei naționale".

Guvernul național-țărănist, cocoțat la cîrma țării, lîngă tronul celui mai mare exploatator al țării, regele Carol al II-lea de Hohenzollern, a încercat să stăvilească această bătălie prin lege, prin teroare sau prin zîngănitul armelor.

„Totuși — scria „Pravda" — aceste măsuri preventive nu au reușit să stăvilească creșterea valului revoluționar. La începutul anului 1933 valul manifestațiilor revoluționare a străbătut Romînia..." și — precizia mai departe ziarul — „în noaptea de 15 februarie a izbucnit o mare furtună în mijlocul ceferiștilor din București [illegible] Atelierelor C.F.R. au avut loc lupte de baricade".

Luptele din februarie din Romînia au fost ample comentate și în coloanele altor ziare și gazete sovietice, care, urmînd pilda organului central al partidului comunist, au informat opinia publică din Uniunea Sovietică asupra desfășurării și intensității acestor bătălii.

Ziarul „Trud", organ al sindicatelor sovietice, a publicat o corespondență, datată 16 februarie, sub titlul: „Lupte dintre ceferiști și armată în București și Cluj". Surprinzînd evenimentele chiar în momentul încordării lor maxime, „Trud" sublinia că: „cei 4000 de muncitori ceferiști de la Atelierele C.F.R.-București, baricadați de alaltăieri dimineață, continuă lupta..." In ajutorul ceferiștilor, baricadați în ateliere, a venit o mulțime de muncitori și muncitoare, care s-au postat în fața intrării. Ziarul arăta în continuare cum armata guvernanților Romîniei burghezo-moșierești a slobozit gloanțe în piepturile celor care cereau pîine, libertate și o viață mai bună.

Represiunea sîngeroasă nu a frînt voința dîrză de luptă a muncitorilor: „Ceferiștii — scria ziarul „Trud" — sunau sirena de alarmă, la apelul căreia noi și noi mase de muncitori se îndreptau spre locul de muncă".

„Izvestia", organ al Comitetului Central Executiv al U.R.S.S. și al Comitetului Central Executiv al Sovietelor din Rusia, publica la rîndu-i, la cîteva zile după eroicele lupte din București, o informație asupra luptelor și a represiunii care a urmat. Bazîndu-se pe o serie de date oficiale, „Izvestia" arăta că dintre participanții la luptele din februarie au fost arestați 1500 de muncitori, 750 fiind deferiți tribunalului militar. Ziarul scria că pentru a păzi „ordinea", pe străzile Capitalei patrulau unități militare și de jandarmerie, care făceau razii și percheziții în cartierele muncitorești, ceferiștii fiind supuși unui sever control militar.

Și alte ziare sovietice și-au dedicat coloanele mișcării de solidarizare cu eroicele lupte ale muncitorimii din Romînia.

Sub steagul gloriosului partid al Uniunii Sovietice, oamenii muncii din țara constructoare a socialismului s-au solidarizat cu proletariatul din Romînia și au ripostat împotriva sîngeroasei represiuni prin mitinguri, scrisori de îmbărbătare, proteste împotriva procesului intentat conducătorilor luptelor ceferiștilor și petroliștilor etc.

In numeroase localități ale Uniunii Sovietice și, îndeosebi, în centrele feroviare muncitorii au organizat mitinguri. La Leningrad, bunăoară, muncitorii au protestat „împotriva măcelului sîngeros de la Grivița C. F. R. și și-au manifestat solidaritatea lor cu muncitorii ceferiști". La întrunire au luat parte și cîteva sute de muncitori romîni stabiliți în localitate din vremea Revoluției și a luptei împotriva intervenționiștilor străini. Alături de oamenii sovietici ei și-au exprimat simpatia față de lupta fraților lor din Romînia.

Reproducînd o informație, ziarul „Descătușarea", organ al Ajutorului Roșu din Romînia scria că la Kiev a avut loc un miting grandios al muncitorilor feroviari. In acest oraș lucrătorii căilor ferate „au desfășurat o campanie largă pentru strîngerea de fonduri pentru ajutorarea celor închiși, pentru sprijinirea familiilor celor căzuți..."

O asemenea mare manifestare a avut loc la nodul de cale ferată Birzula: „ca răspuns la măcelul sîngeros al burgheziei romînești — glăsuiau muncitorii în scrisoarea trimisă ceferiștilor arestați la București — ne obligăm să strîngem mai mult rîndurile noastre în jurul partidului comunist din Uniunea Sovietică, să luptăm și mai puternic pentru îndeplinirea calitativă și cantitativă a tuturor planurilor noastre..."

Cei care se aflau încă de atunci pe schela construcției socialiste aveau de îndeplinit planurile mărețe de zi cu zi ale noii orînduiri fără exploatare, fără împilare.

Proletarii și ceilalți oameni ai muncii din țările capitalului dădeau bătălii pentru triumful visului lor — zdrobirea orînduirii capitaliste, cucerirea puterii politice de către proletariat și înfăptuirea societății noi, socialiste.

In anii următori, clasa muncitoare din patria noastră, sub conducerea partidului comunist, avînd în față pilda lui februarie roșu 1933, precum și alte pagini de luptă glorioasă, a continuat lupta ei de clasă împotriva samavolniciilor regimului impilator, împotriva politicii de fascizare a țării și de pregătire a criminalului război antisovietic. La mai bine de un deceniu de la februarie 1933, dictatura fascistă antonesciană a fost răsturnată prin insurecția armată populară de la 23 August 1944. In Romînia a început revoluția populară, transformatoare în profunzime a vieții economice, politice și sociale a țării.

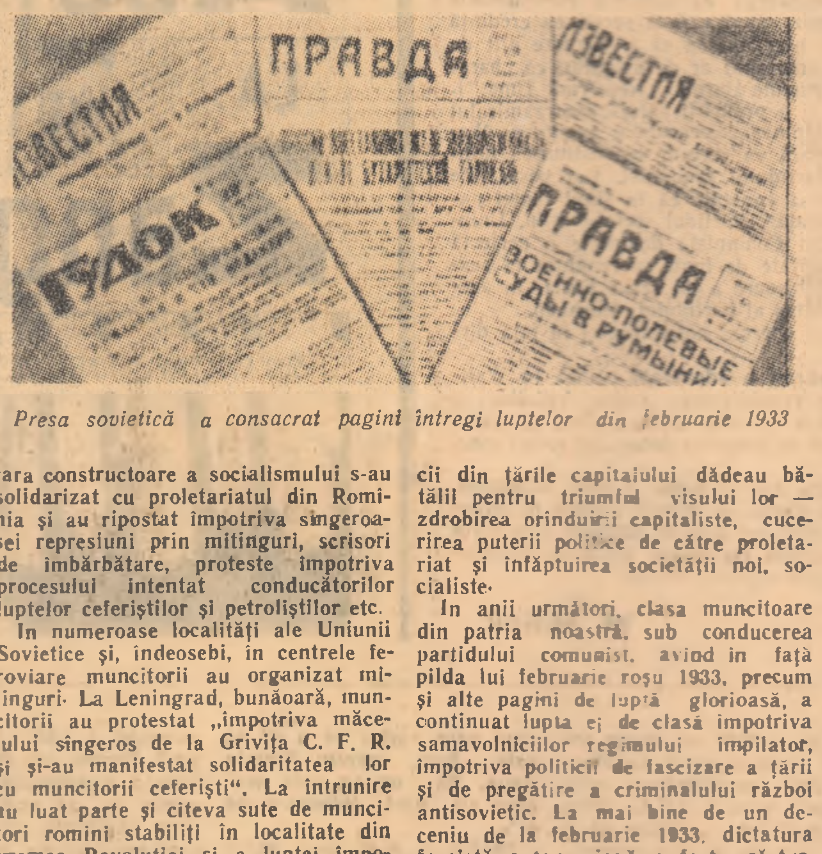

Presa sovietică a consacrat pagini întregi luptelor din februarie 1933

C. Mocanu
N. Rauș

Competiția puterilor atomice

(urmare din pag. I-a)

[illegible] nucleare controlate constituie rezerva practic inepuizabilă de energie pentru alimentarea industriei și economiei omenirii în mileniile viitoare. Energia de fisiune își păstrează toată importanța pentru contemporaneitate, mai ales dacă ne referim la vastele regiuni ale globului pămîntesc unde sărăcia de resurse energetice clasice (cărbune, petrol, căderi de apă) constituie cel mai mare obstacol în calea ridicării nivelului economic și cultural al populațiilor respective. Așa se explică marile nădejdi pe care cuvintele „energia nucleară în scopuri pașnice" le trezesc în țările slab dezvoltate. In special pentru a veni în ajutorul acestor țări a fost creată recent Agenția Atomică Internațională. Această instituție se află abia în faza inițială a organizării ei, — sfera specifică în care urmează să-și desfășoare activitatea, fără să intre în concurență cu diferite organisme specializate ale O.N.U., nefiind încă bine conturată. Eficiența funcționării Agenției va depinde puternic de climatul politic internațional. De aceea este explicabilă prudența cu care se apreciază eficacitatea acțiunii Agenției, cel puțin în viitorul apropiat.

Iată de ce și în prezent acele dintre țările slab dezvoltate care, în lupta lor pentru asigurarea unei depline independențe politice și economice doresc să dispună și de posibilitățile noi pe care le aduce energia nucleară, își îndreaptă privirile către U.R.S.S. Avansul dobîndit pe tărîmul științei, tehnicii și industriei atomice îi permite Uniunii Sovietice să acorde, celor ce-l cer, un ajutor prompt, eficace și dezinteresat. Țara noastră are în această privință o experiență pe deplin concludentă. La numai doi ani de la încheierea acordului sovieto-romîn pentru ajutorul tehnico-științific în domeniul energiei nucleare, țara noastră dispune în cadrul Institutului de Fizică Atomică al Academiei R.P.R. de un centru de cercetări și aplicații nucleare, înzestrat cu instalații de bază (reactor și accelerator de particule) de construcție sovietică. China, Polonia, Cehoslovacia, R. D. G., Ungaria beneficiază și ele de ajutorul sovietic în această direcție. India, Iugoslavia, Egiptul au recurs și ele la acest ajutor. Iată fapte care evidențiază cum nu se poate mai limpede înaltul nivel de dezvoltare atins în U.R.S.S. în domeniul cercetărilor fundamentale și aplicațiilor pașnice ale energiei nucleului atomic.

S-ar mai putea vorbi de o altă serie de proiecte în curs de studiu sau de realizare, privind construcția de locomotive și avioane propulsate cu ajutorul energiei nucleare, sau construcția unor reactori nucleari transportabili, care să alimenteze cu energie regiuni periferice, lipsite de resurse energetice clasice. Insă informațiile publicate în aceste chestiuni au încă un caracter prea general sau de pură anticipație. De aceea nu vom stărui asupra lor.

Este neîndoielnic că a II-a conferință pentru aplicațiile pașnice ale energiei nucleare va aduce multe noutăți. Bizuindu-ne pe avîntul general, atît de strălucit al științei și tehnicii sovietice, putem nădăjdui că și pe tărîmul atomului pentru pace avansul sovietic se va reafirma și cu acest prilej în mod categoric.

prof. dr. Alex. Sanielevici

A.R.L.U.S.

Expoziția de la Casa prieteniei...

Bucureștenii s-au obișnuit ca în sălile Casei prieteniei romîno-sovietice din strada Batiște să afle nu numai conferințe, spectacole ori filme, dar și expoziții înfățișînd anumite aspecte ale realității sovietice. Recent, s-a deschis aici o nouă expoziție: „Din viața oamenilor sovietici". Expoziția reflectă, prin numeroase panouri și grafice, creșterea nivelului de trai — material și cultural în anii puterii sovietice.

Panourile expoziției te ajută să străbați cu închipuirea spațiil uriașe. Aici te oprești într-un colhoz ucrainean, în momentul distribuirii veniturilor bănești ale colhoznicilor, pentru a însoți apoi familia unui muncitor din Armenia într-o excursie duminicală în împrejurimile orașului; împreună cu un grup numeros de vizitatori poposești în sălile Ermitajului pentru ca peste cîteva clipe numai, să admiri arta țesătoarelor de covoare din Tadjikistan, ori măiestria unor tineri dansatori gruzini.

O incursiune în viața de toate zilele a oamenilor sovietici, redată prin imagini foarte expresive.

...și cea din piața Universității

Miile de cetățeni care se opresc zilnic în fața panourilor expuse în piața Universității din București dovedesc desigur în chipul cel mai grăitor cît de bine venită a fost amenajarea expoziției „Aspecte din istoria cinematografiei sovietice".

Pornind de la primele filme turnate în studiourile sovietice, expoziția oferă spectatorului posibilitatea să urmărească marele drum străbătut de arta cinematografică a U.R.S.S., să cuprindă într-o privire de ansamblu preocupările, tematica abordată de filmele sovietice în diferite perioade și să înțeleagă astfel mai bine rolul cinematografiei sovietice în educarea, în transformarea conștiinței maselor. De la „Aelita" și „Drăcușorii roșii", la „Al 41-lea" și „Zboară cocorii" — într-un răstimp de patruzeci de ani, cinematografia sovietică a realizat un mare număr de filme, a înfăptuit creații nemuritoare, pe care expoziția din piața Universității le înfățișează — asemeni unui caleidoscop — cetățenilor Capitalei.

Prezentînd Siberia de azi

Din inițiativa A.R.L.U.S.-ului, în cursul lunii martie se va organiza la orașe și sate un ciclu de manifestări închinate prezentării Siberiei.

In regiunea Galați sînt în curs de pregătire conferințe ce vor ilustra perspectivele dezvoltării Siberiei în anii celui de al 6-lea cincinal, bogățiile subsolului siberian, dezvoltarea industriei și agriculturii Siberiei. La Constanța, vor avea loc în cadrul acestei acțiuni o prezentare geografică intitulată „Siberia de ieri și de azi", o manifestare literar-muzicală: „Călătorie prin Siberia" ș.a.

Consiliile A.R.L.U.S. din regiunea Timișoara organizează cu același prilej, în școli, conferințe despre contribuția comsomoliștilor la desțelenirea pămîntului siberian, concursuri „Drumeții veseli" cu tema: „Siberia, pămîntul viitorului", etc.

A. B.

Fotbalul în 1958

Anul campionatului mondial a adus febrilitate în activitatea celor 16 țări calificate pentru turneul final al Cupei Mondiale „Jules Rimet". Pentru jocurile care se vor desfășura între 8 și 29 iunie în Suedia, și care urmează să desemneze echipa campioană mondială pe o perioadă de 4 ani, cele 16 țări au început pregătirile încă de la sfîrșitul anului trecut. Spre aceste pregătiri se îndreaptă acum atenția tuturor cercurilor fotbalistice din lume, indiferent dacă sînt sau nu direct interesate.

In mod special sînt urmărite pregătirile „celor mari" — Argentina, Anglia, Brazilia, Uniunea Sovietică, R. F. Germană, — deținătoarea actuală a titlului — Ungaria — fostă finalistă, Cehoslovacia și Franța.

Fotbaliștii sovietici, în ciuda valorii lor ridicate pe care au demonstrat-o pe plan internațional, participă pentru prima dată la campionatul mondial. Prezența lor la turneul final va constitui, desigur, un cîștig însemnat pentru nivelul tehnic al competiției. Valoarea fotbalului sovietic este recunoscută, fără rezerve, în toată lumea, și mai ales acolo unde jucătorii sovietici au evoluat. Netto, Krijevski, Tatușin, Simonian, Iașin, Voinov, Strelțov, Fomin și ceilalți mari fotbaliști sovietici au impresionat cu jocul lor de mare clasă. Presa străină are numai cuvinte elogioase pentru ei. Cunoscutul selecționer vest-german Sepp Herberger, după jocul U.R.S.S.—Polonia de la Leipzig, a declarat presei că echipa U.R.S.S. este superioară tuturor echipelor prin pregătirea atletică a jucătorilor săi și că în Suedia, va avea un cuvînt greu de spus. Presa de specialitate a fost în general impresionată de jocul echipei U.R.S.S. Cu prilejul aceluiași meci, cunoscuta revistă de specialitate „Kicker" din München scria: „...în ce privește condiția fizică, sovieticii sînt superiori englezilor și germanilor, iar jocul lor a cîștigat mult în finețe... Polonia se poate considera fericită că n-a fost înecată într-un torent de goluri..."

Anul 1958 se anunță pentru fotbalul sovietic extrem de bogat în manifestări internaționale. Poate, la prima vedere, chiar prea bogat dacă ne gîndim că afară de participarea la jocurile finale ale campionatului mondial, sînt programate — nici mai mult, nici mai puțin — 277 întîlniri internaționale, inter-cluburi și inter-țări! O cifră care vorbește de la sine, dar nu spune totul.

Firește că din aceste întîlniri, numai un număr foarte mic revine echipei reprezentative: două cu Anglia și cîte una cu Romînia, Cehoslovacia și Ungaria. Inainte de turneul final, echipa U.R.S.S. nu va susține decît două meciuri, rezervînd timpul disponibil mai mult pregătirilor. In momentul de față echipa reprezentativă se află în R. P. Chineză unde pe lîngă pregătiri, va susține și cîteva jocuri de antrenament. Iar pentru facilitarea pregătirilor finale, s-au făcut unele modificări în calendarul intern. Contrar obiceiului, anul acesta campionatul va începe la 28 martie, cu jocuri programate în sudul țării, și va fi întrerupt între 3 mai și 3 iulie. După aceea va fi reluat și va avea punctul final în luna octombrie. Deci, s-a rezervat o perioadă specială pentru pregătiri în luna mai, cînd vor fi probabil programate și cele două întîlniri internaționale ca jocuri de verificare.

In această perioadă de pregătire a echipei reprezentative și în timpul participării ei la turneul final al campionatului mondial, activitatea internă, cu toată întreruperea cerută de campionat, nu va stagna. Forurile de specialitate au luat măsuri pentru asigurarea unui program internațional bogat, care include marea majoritate a celor 277 jocuri amintite mai sus.

Prin aceasta s-a urmărit un dublu scop. Pe de o parte să se asigure echipelor o activitate competițională destul de regulată și atractivă, iar pe de altă parte — să se creeze condiții de dezvoltare calitativă echipelor din toate republicile Uniunii Sovietice. In nenumărate centre din U.R.S.S. vor evolua anul acesta puternice echipe de club din Uruguay, Iugoslavia, Italia, Belgia, Ungaria, Cehoslovacia, R. F. Germană și altele, iar echipele sovietice vor vizita o serie de țări străine. Din acest contact mai pronunțat cu echipe din țări cu un fotbal bun, jucătorii sovietici vor avea numai de cîștigat. Prin îmbogățirea cunoștințelor individuale ale jucătorilor se perfectează și stilul de joc al unui număr de echipe din ce în ce mai mare. Astfel, se creează un rezervor însemnat de cadre pentru progresul calitativ permanent.

Această prevedere a forurilor de specialitate din U.R.S.S., bine chibzuită, arată că preocupările nu trebuie nici odată concentrate asupra unui singur țel. Pregătirile necesare echipei reprezentative, oricît de important ar fi țelul lor, trebuie judicios împletite cu munca regulată de ridicare generală a nivelului calitativ. Numai astfel se poate construi o bază solidă, durabilă, și de un nivel superior pentru întrecerile internaționale.

In același timp, însă, proporția acțiunii subliniază resursele și posibilitățile imense ale fotbalului sovietic, posibilități cu care puține țări din lume se pot mîndri. De aceea nu ne îndoim de șansele ridicate pe care le are echipa sovietică în întrecerea „celor 16" din Suedia.

Emeric Vogel
antrenor emerit

Epilog la prăbușirea unei dictaturi

Cînd în America Latină se prăbușește un dictator evenimentul apare cît se poate de banal. In ultimele decenii, dar mai ales de la război încoace, frecvența schimbării unui tiran cu altul mai dibaci în aranjarea tipicului complot militar numit „pronunciamento" devenise în unele țări sud-americane aproape sezonieră. Piesa și decorul rămîneau neschimbate. Se modifica puțin distribuția, iar marele public înghițea farsa, îndrăznind arareori să-i fluiere pe actori.

Dictatorul care s-a prăbușit la sfîrșitul lunii trecute în Venezuela inaugurează însă o totală schimbare de afiș și de repertoriu. Marcos Perez Jimenez, sîngerosul satrap de la Caracas, n-a mai fost alungat de un concurent cu aceleași veleități, ci de masele populare răsculate. Pentru el, farsa s-a prefăcut în tragedie, spre satisfacția publicului.

Cu 10 ani în urmă, venezuelanii ridicaseră pentru prima oară frunțile, nădăjduind într-o înnoire a umilitoarei lor condiții umane. Pentru prima oară fusese ales un președinte popular, un om stimat de întreaga națiune: romancierul valoros și democratul militant dr. Romulo Gallegos. Alegerea n-a fost însă pe placul magnaților petroliști din S.U.A. Încăpățînarea alegătorilor din Venezuela întrecuse măsura. Președintele Gallegos era singurul conducător de stat din întreaga Americă Latină care venea la putere prin voința poporului. Nu de asemenea președinți aveau nevoie Rockefellerii, proprietari a 5.500.000 ha. terenuri petrolifere, sau grupul monopoliștilor de la „U. S. Steel Company", proprietarii minelor de fier de la Cerro Bolivar, care alimentează industria siderurgică americană. O simplă sugestie a Wall-Street-ului și colonelul Edward F. Adams, atașatul militar al S.U.A. în Venezuela a aranjat imediat clasicul pronunciamento, aducînd la putere doi militari arivişti: șeful statului major al armatei, generalul Jimenez și ministrul de război, Delgado Chalbaud.

Jimenez avea planuri mari și ambiții cezariste. In scurt timp se descotorosește de șeful său de guvern Challband, aranjîndu-i asasinarea (și după trei zile — asasinarea asasinului), pentru a rămîne patron unic al uneia dintre cele mai bogate țări din lume. Numai exportul ei de petrol se ridică la 2 miliarde dolari anual.

Pentru a nu fi stingherit în acțiunile sale, Jimenez instaurează un regim de teroare, interzicînd orice activitate a partidelor politice, aruncînd în închisori și lagăre mii de luptători patrioți, în frunte cu secretarul general al Partidului Comunist, Jesus Faria, organizatorul unei vestite greve a muncitorilor petroliști.

Sprijinit numai de un corp ofițeresc de mercenari și de poliția secretă, rubicondul satrap are două preocupări principale: să-și răsplătească patronii americani care l-au făcut președinte la 38 de ani și să-și satisfacă propriile ambiții de mărire și huzur. Monopoliștii din S.U.A. au plasat în Venezuela capitaluri care reprezintă jumătate din totalul investițiilor lor în întreaga Americă Latină, iar în șase ani au pompat profituri care depășesc cu 50 la sută totalul investițiilor făcute într-un an.

N-a pierdut nici clica lui Jimenez de pe urma afacerilor cordiale cu trustmanii nord-americani. Cele 9000 de sonde produc anual 130 milioane tone de petrol. Nicăieri în lume exploatarea petrolului nu este atît de intensivă ca în Venezuela. „Standard Oil"-ul e grăbit să obțină cît mai repede, cît mai mult, chiar dacă exploatarea în acest ritm va secătui în 15—20 ani rezervele țării. Jimenez încasează redevențe grase care aduc tezaurului sute de miliarde de bolivari (moneda Venezuelei).

Regimul de teroare fascistă și sfidarea aruncată în permanență unei populații chinuite și exploatate n-au putut să nu ducă la ralierea tuturor forțelor patriotice, chemate de Partidul Comunist la luptă pentru răsturnarea dictatorului.

Mișcarea de insurecție condusă de o juntă patriotică, în frunte cu tînărul ziarist Fabricio Aleda anunță la 23 ianuarie: „A sosit momentul să rupem lanțurile care ne-au înjosit în cea mai rușinoasă perioadă a istoriei noastre". Și lupta a fost deschisă printr-o grevă generală care a paralizat întreaga activitate a Capitalei. Masele de patrioți, în rîndurile cărora se aflau laolaltă muncitori, studenți și chiar clerici au ieșit înfruntînd tancurile lui Jimenez.

Din ziua aceea, Washingtonul urmărește cu neliniște evenimentele din Venezuela. Sacrificarea lui Jimenez, omul care a servit cu credință timp de 10 ani interesele trusturilor, n-ar apărea ca o pierdere atît de dureroasă dacă junta militară a lui Larrazabal ar da asigurări că „barca va continua să plutească" (expresia aparține ziarului „New York Times").

Nu se poate spune că în prima zi a preluării puterii contraamiralul Larrazabal nu a încercat să fie la înălțimea... speranțelor nutrite de Washington. El a declarat că junta militară va permite reconstituirea tuturor partidelor politice, cu excepția Partidului Comunist. Dar peste alte 24 de ore, același Larrazabal, nevoit să constate că în sînul juntei patriotice (formate din „Acțiunea democrată", Partidul social-creștin, Uniunea democrată republicană și Partidul Comunist) domnește o perfectă unitate de vederi și o perfectă solidaritate de luptă, a renunțat la „excepție", dispunînd și eliberarea din închisoare a lui Jesus Faria. In același timp s-a întors din exil un alt fruntaș al partidului, Machado.

Junta militară a fost silită apoi să opereze noi retrageri în fața dîrzei atitudini a juntei patriotice.

In ultimele zile, un alt fapt a stîrnit o adevărată panică în Wall-Street. Președintele Uniunii democrate republicane, Jorito Villalba, a criticat cu asprime politica petroliferă a Statelor Unite, cerînd ca Venezuelei să-i revie un rol mai important în vînzarea petrolului care-i aparține.

Desigur că propunerea lui Villalba nu va putea fi ușor înfăptuită, cîtă vreme monopoliștii americani mai dispun de diferiți prepuși în cercurile guvernante de la Caracas. Dar vîntul cel nou de libertate care suflă de cîtăva vreme în America Latină, mătură nu numai dictatorii colonialiști, ci cu timpul va mătura și vestigiile colonialismului.

M. Mihail

CEI 300 CARE SPUN NU!

Împotriva curentului

Desfășurarea recentelor evenimente internaționale ne-a înfățișat cu pregnanță două aspecte, în aparență contradictorii, ale politicii externe vest-germane. Se părea că, pe de o parte, guvernul de la Bonn ar fi dispus să adopte o poziție mai puțin rigidă în ce privește relațiile cu răsăritul. Dar, pe de altă parte, s-a subliniat cu încăpățînare, în aceleași cercuri conducătoare, menținerea pe vechile poziții într-o serie de probleme fundamentale. Ce trebuie să se deducă dintr-o atare atitudine ambiguă?

Se afirmă într-adevăr că discursul cancelarului Adenauer, la ultima consfătuire a Consiliului N.A.T.O. de la Paris, amintind de dorința de pace a popoarelor, a cerut propuneri constructive pentru dezvoltarea relațiilor economice cu Uniunea Sovietică și țările de democrație populară. Această atitudine a avut darul să intrige și să nelinișteascä pe secretarul Departamentului de Stat și să dea de lucru comentatorilor politici americani. Dar lucrurile au reintrat pe făgașul lor normal atunci cînd von Brentano, ministrul de externe al Republicii Federale, a anunțat că guvernul de la Bonn se menține pe vechile poziții în ceea ce privește propunerea de federalizare a Germaniei și că nu acceptă planul Rapacki (aprobat de U.R.S.S. și democrațiile populare) care au în vedere crearea unei zone denuclearizate în Europa.

Ca cele două fețe ale lui Janus, aceste două manifestări exprimă una și aceeași politică. Este politica marii finanțe și marii industrii germane, ale cărei interese schițează acum o echilibristică foarte puțin inovatoare.

Ziarul **„Neues Deutschland"** a publicat acum cîteva zile date extrem de interesante și instructive despre cei **„300 multimilionari ai Germaniei Occidentale"**. Lectura lor arată, în ordinea alfabetică, modalitatea și măsura în care marele capital vest-german regizează acum acțiunile guvernului de la Bonn. E destul să arătăm că acest index al marilor rechini începe cu **Abs** Hermann (fost pe lista criminalilor de război, actualmente intim al lui Adenauer, președintele consiliului de ad-ție la „Deutsche Bank" — capital 200 milioane mărci — și membru în consiliile de ad-ție a 30 societăți cu un capital de peste 3 miliarde mărci) și sfîrșește cu **Zangen** Wilhelm (fost pe lista criminalilor de război a comisiei americane Kilgore, acum președintele consiliului de ad-ție al concernului Mannesmann și membru în consiliile de ad-ție a 10 societăți cu un capital de peste 1 miliard mărci), pentru a avea o imagine sumară dar și foarte limpede a culiselor vieții politice vest-germane. Studiul atent al acestei liste și al cîtorva cifre ale vieții economice vest-germane din ultimii ani ne explică îndestul variațiile aparente ale guvernului de la Bonn în problemele internaționale.

*

12 gigantice concerne, înlănțuite între ele și legate la rîndul lor de marele capital financiar, controlează acum quasi-totalitatea vieții economice vest-germane. Este suficient să arătăm, de pildă, că societățile pe acțiuni cu un capital de peste 100 milioane mărci controlează acum peste 40 la sută din totalitatea capitalului pe acțiuni al Republicii federale. De la concernele cărbunelui și oțelului „Krupp", „Thyssen", „Haniel" sau „Mannesmann", pînă la concernele electro-tehnice „A.E.G." și „Siemens" sau la cele chimice „Höchst", „Bayer" și „Badische Anilin", de la industria marelui armament pînă la aceea a celofibrei, toate înlănțuiesc în ochiurile de păianjen ale rețelei lor acaparatoare orice veleitate de independență. Cei 300 de stăpîni ai consiliilor de administrație dispun absolut de viața economică a 50 de milioane de germani vestici.

Dar marile concerne nu se mulțumesc numai cu locuri politice de a doua sau a treia mînă. Chiar membrii cabinetului federal sînt reprezentanții cei mai autentici ai marelui capital al Germaniei occidentale. De pildă, Balke, ministrul pentru problemele atomice, a fost ani de zile director la concernul „I. G. Farben"; ministrul de finanțe, Etzel, este un reprezentant al industriei grele, ca vicepreședinte al „Montanunion"; dr. Lindrath, ministrul tezaurului, provine de la concernul „Portland-Zement"; Lübcke, ministrul alimentației, este președintele consiliului de ad-ție la „Kreditanstalt"; secretarul de stat, Rust, din departamentul războiului, este membru în consiliile de ad-ție a șase societăți cu un capital de peste 600 milioane mărci; Krekeler, recent numit în prezidiul „Euratomului", este un vechi om de încredere al lui „I. G. Farben".

Dar se poate trece cu vederea rolul președintelui de consiliu, dr. Konrad Adenauer? Încă din 1929, cînd industria mătăsii artificiale i-a remunerat cu acțiuni în valoare nominală de un milion mărci serviciile aduse prin asigurarea unor taxe vamale protecționiste, Adenauer n-a încetat nici o clipă să amplifice cuprinsul și influența unei averi considerabile.

Presa, radioul, filmul

In societatea contemporană, opinia publică este un factor extrem de important. Chiar țările capitaliste trebuie să țină seama de el.

Iată de ce cei 300 n-au neglijat nici un efort pentru a capta opinia publică vest-germană. Această captare s-a făcut metodic, cu perseverență și prin exploatarea celor mai moderne și mai eficiente procedee americane.

Imperialiștii americani au descoperit că modalitatea cea mai simplă dar și cea mai hotărîtoare de a-ți asigura adeziunea unui ziar este acordarea reclamelor comerciale. Conform acestui principiu, monopolurile vest-germane au acordat între 1946 și 1956, unui număr de 625 publicații vest-germane de toate categoriile și de toate dimensiunile o sumă de cel puțin 750 milioane mărci.

Același fenomen de „ajutorare" s-a petrecut cu radioul și, în ultimii ani, cu televiziunea.

In ceea ce privește filmul, e caracteristic că s-a trecut la „privatizarea" lui. Adică acțiunile aflate în proprietatea statului au trecut în mîna capitalului financiar și industrial.

Necesități economice și pofte imperialiste

Cei 300 au înclinat la un moment dat la Paris pentru găsirea unui „modus-vivendi" cu răsăritul. Aceiași 300 s-au pronunțat hotărît după aceea împotriva unificării Germaniei și împotriva unei zone denuclearizate. Să vedem dacă există o contradicție și cum se explică.

Prin investiții metodice, interne și americane, și prin interzicerea reinarmării (oficiale), industria vest-germană a căpătat o dezvoltare remarcabilă, crescîndă de la un an la altul. Astfel, dacă notăm cu 100 indicele producției ansamblului industriei vest-germane din 1950, acela din 1957 este de 200.

Dar un fapt nu mai puțin important vine să tulbure euforia provocată de această cifră. Procentul anual de creștere al producției industriale este în degringoladă alarmantă din 1955 (cînd era de 16 la sută) pînă în 1957 (cînd a fost de numai 7,4 la sută). Față de 1955, numărul muncitorilor ocupați în industrie a înregistrat o scădere de ordinul sutelor de mii, iar acela al orelor de lucru de ordinul milioanelor.

In căutarea unor remedii, s-a procedat pe două căi: în primul rînd, prin comenzi de înarmare (remediul clasic, atît de utilizat acum pe piața americană); în al doilea rînd, prin sporirea exporturilor.

Economia vest-germană este prin excelență o economie de export. Exportul este pentru ea o problemă de viață și de moarte. Dar, pe de o parte din cauza concurenței americane pe piețele mondiale, pe de altă parte din cauza legăturilor strînse dintre economia americană și cea vest-germană, „orice strănut la bursa din New York provoacă pneumonie la Frankfurt". Cel mai bun „antibiotic" pentru plămînii sensibili ai economiei vest-germane sînt piețele răsăritene. Comerțul cu Uniunea Sovietică, cu China și cu țările de democrație populară din Europa constituie acum o necesitate vitală pentru oamenii de afaceri germani. Aceasta a determinat pe Adenauer să ceară la Paris „condiții constructive pentru dezvoltarea relațiilor economice" cu răsăritul.

In același timp, o asemenea atitudine corespundea și stării de spirit a opiniei publice vest-germane. La ultimul sondaj, 74 la sută din populație s-a pronunțat împotriva instalării rampelor de lansare a rachetelor pe teritoriul federal, iar 73 la sută împotriva înzestrării Bundeswehrului cu arme atomice.

Adoptarea principiului colaborării cu răsăritul indispunea însă pe aliatul american. Așa încît guvernul celor 300 s-a grăbit să spună „nu" la propunerea poloneză de denuclearizare și să repete cu încăpățînare lozincile anti-confederative. A contribuit la aceasta atît dorința de a nu pierde comenzile de înarmare cît și teama că exemplul orînduirii democrat-populare din Republica Democrată Germană ar putea deveni contagios în cazul unei unificări, chiar treptate.

Lupul înțelege astfel să poarte concomitent două soiuri de blană. Este politica tradițională a imperialismului german pe care o girează acum cu mult brio cei 300 de corifei multimilionari ai concernelor vest-germane.

Proba sincerității

S-ar putea desigur pune întrebarea: dacă cei 300 resping ideea federalizării Germaniei, doresc ei oare în schimb o unificare care să asigure o independență și o viață de sine stătătoare noului stat? Răspunsul nu poate fi decît negativ. Cei 300 vor o Germanie unificată la remorca N.A.T.O. și se împotrivesc din toate puterile la apariția unui stat german pașnic și liber. Desigur că federalizarea, așa cum a arătat N. S. Hrușciov în interviul acordat ziarului german „Die Welt", ar constitui cel dintîi exemplu istoric al unificării a două state suverane cu orînduiri social-economice diferite. Dar nu de noutate se tem cei 300 și, fără îndoială, nici semnarea tratatului de pace cu Germania nu-i ispitește.

Aceeași situație și în ceea ce privește problema denuclearizării unei zone europene. Presa celor 300 prezintă lucrurile în așa fel ca și cum acest lucru ar dezarma Germania vestică în fața unui pericol atomic. Dar o asemenea ipoteză nu stă de fel în picioare. In interviul mai sus citat, N. S. Hrușciov a arătat categoric că „U.R.S.S. este gata împreună cu alte state să apere prin garanții internaționale trainice neutralitatea atomică a statelor participante la această zonă denuclearizată". Se pare însă că cei 300 preferă unui tratat de pace „surogate în genul acordurilor de la Paris", o reînarmare care le aduce profituri uriașe, unor garanții foarte serioase, și o dezvoltare economică în funcție de tensiunea internațională [illegible] determinată de creșterea normală a potențialului. Aceasta condiționează echilibristica diplomației vest-germane în ultima vreme și dacă cei 300 pot cîștiga de pe urma ei, Germania pierde cu certitudine.

M. Roșca

FIȘE

Problema anului 1958

Să închidem o clipă ochii și să ne imaginăm că lui monsieur Durand sau monsieur Dupont i s-ar pune fără veste întrebarea: „Ce problemă socotiți dumneavoastră mai importantă pentru Franța, acum la începutul anului de grație 1958?"

Cred că monsieur Durand (sau monsieur Dupont) ar reacționa mai întîi cam așa: și-ar încreți ușor fruntea, ar încrunta poate din sprîncene sau s-ar scărpina, puțin încurcat, prin podoaba-i capilară; ar ofta, adică, prin mimică și gesturi că nu-i e prea ușor să răspundă. Apoi, dat fiind că, mai înainte de toate, e un om pentru care politețea nu-i o vorbă goală, ar socoti, probabil, că n-ar fi frumos din parte-i să-și lase interlocutorul să aștepte și ar începe să-și articuleze gîndurile.

— Oh, la, la! Qu'est ce que je sais, moi?... *Păi, probleme sînt multe... E, cum să zic, afurisitul de război din Algeria, creșterea prețurilor, impozitele, salvarea pozițiilor franceze în lume, sateliții artificiali, rampele de lansare a rachetelor, ocupația americană, blestematul de Speidel, relațiile dintre Est și Vest... Și dacă mă gîndesc bine, bag de seamă că ar mai fi și altele. Dar la urma urmei, de ce mă întrebi pe mine? Dumneata nu citești ziarele?*

Strîngi mai tare pleoapele și de data asta vezi, parcă, cum la această apostrofă cam descumpănit rămîne cel care pusese întrebarea.

— Les journaux? Ah, bien sur! *Le citesc, cum nu! Dar tocmai de asta vroiam să aflu și părerea dumitale. Pentru că dacă ar fi să le dai crezare, problemele care-i ustură astăzi pe francezi sînt crima abatelui Uruffe, ultima declarație a domnului Gaillard, proximul demers al domnului Christian Pineau, pregătirile pentru turul Franței sau, dacă vrei, împlinirea a 100 de ani de la miracolul din Lourdes, cînd Sfînta Fecioară a avut, zice-se, bunătatea să se arate prea-fericitei Bernadette Soubirour, țărancă din partea locului, cam săracă cu duhul de felul ei, dar care de la repauzare se ține în imediata apropiere a Tatălui Ceresc.*

Monsieur Durand (sau monsieur Dupont) nu poate decît să încuviințeze o asemenea observație. Căci în ultima vreme a avut și el prilejul să se convingă că „marea presă" e chinuită de întrebarea hamletiană: Vine sau nu vine Papa la Lourdes?

Pînă la ceasul cînd așternem aceste rînduri, misterul nu e încă dezlegat. Informat pe cale oficioasă de intenția guvernului francez de a-i adresa o invitație formală, Sfîntul Scaun păstrează deocamdată o rezervă din care nu poate fi urnit.

O seamă de argumente ar milita, pare-se, în favoarea acceptării invitației. Societatea franceză Sud-Aviation s-a declarat dispusă a pune la dispoziția locțiitorului Sf. Petru un bireactor „Caravelle" care ar străbate vămile văzduhului ce desparte Roma de Lourdes în numai o oră și treizeci și cinci de minute. Concernul „Citröen" a anunțat că e gata a-l transporta pe Papă de la aerodrom la bazilică într-un automobil ultramodern vopsit într-o culoare angelică, un alb imaculat. Pierre Pflimlin exercită presiuni asupra colegului său de la ministerul Poștelor ca să scoată un timbru special cu prilejul evenimentului.

Există, însă, deopotrivă și glasuri — la fel de autorizate — care cred a ști că răspunsul lui Pius al XII-lea va însemna o eschivare dibace de la invitație. Aceste glasuri amintesc că anul 1958 este în Franța un an electoral (un an de alegeri cantonale și senatoriale) și afirmă că pogorîrea Sfîntului Părinte în diocesa galică ar tulbura [illegible] apele, stîrnind o anumită reacțiune anti-clericală, pe care nici o supapă n-ar putea-o opri.

Atunci? Vine sau nu vine Pius al XII-lea?

E mult de cînd se știe că Parisul merită o liturghie. Dar Sfîntul Scaun mai șovăie să i-o administreze. Inspirat parcă de însuși Sfîntul Duh.

Dumitru Hîncu

săptămîna

Vineri

O comunicare făcută la recentul congres de astronautică de la Frankfurt a atras atenția specialiștilor americani asupra lui Burkhard Heim, un tînăr savant german, autorul unor descoperiri excepționale în domeniul gravitației. Obsedați de ideea supremației mondiale, autoritățile americane au recurs și de data aceasta la metoda lor obișnuită: lansarea unei invitații de a vizita S.U.A., pe care au însoțit-o, tot ca de obicei, cu cele mai seducătoare făgăduieli de ordin material. De astă dată însă, procedeul s-a dovedit inoperant: spre surprinderea americanilor, oferta a fost declinată. Surprinderea a devenit stupefacție atunci cînd s-a aflat că tînărul savant nu este nici măcar bogat, mai mult — că pentru cercetările sale științifice el a trebuit să plătească prețul cel mai ridicat: mîinile, ochii și auzul.

...Avea 26 de ani cînd autoritățile hitleriste l-au repartizat să muncească la institutul de chimie tehnică din Berlin. Doi ani mai tîrziu, în mai 1944, pe cînd lucra cu o soluție de explosivi, sirenele vestiră un atac aerian. In grabă, se refugie în subsolul adăpostului, uitînd că ține în mînă eprubeta cu soluția periculoasă. O explozie formidabilă îl zvîrli la pămînt, în nesimțire. Peste alți doi ani, în 1946 părăsi spitalul: avea 30 de ani, era orb, surd și ambele mîini îi fuseseră amputate. Pentru toată lumea părea un om sfîrșit, un trunchi retezat. Și chiar așa ar fi fost cu adevărat, dacă nu era marea, mistuitoarea pasiune pentru știință, care ardea în el ca o flacără. Ea în primul rînd, apoi părinții, prietenii, soția, l-au ajutat să-și continuie studiile, făcînd din acest mare mutilat un mare savant, pe care Werner von Braun, specialistul nr. 1 al Americii în domeniul rachetelor, l-a numit recent „noul Einstein".

Și nu numai un mare savant, ci și o mare conștiință, căci motivîndu-și refuzul de a veni în S.U.A., Heim a arătat că „refuză să-și pună teoriile și descoperirile în serviciul unei mari puteri militare".

Dincolo de patetismul său zguduitor, cazul savantului Burkhard Heim este din toate punctele de vedere un document edificator al epocii noastre.

Sîmbătă

Afacerile scandaloase se țin lanț în Franța, dezvăluind de fiecare dată venalitatea cercurilor politice burgheze. Ultimul scandal, care alimentează copios paginile presei pariziene, este așa numita „afacere a generalilor". Pe scurt, e vorba de descoperirea unui întreg sistem de protecții după care se făceau avansările de către Ministerul francez al Apărării. Cu acest prilej s-a aflat că un grup de ofițeri superiori care și-au exprimat indignarea față de corupția din cercurile superioare, au fost supuși unor măsuri represive, mergînd pînă la scoaterea din cadrele armatei.

Indignate, presa, opinia publică, cer să se asaneze odată pentru totdeauna viața politică a Franței contemporane. Ceea ce, să recunoaștem, e mai ușor de cerut, dar mai greu de făcut. Căci vieții politice din lumea capitalistă i se potrivește ca o mănușă remarca pe care a făcut-o odată un mare om de spirit, altminteri devotat prieten al Franței: lumea e un mare grajd de vite, care nu poate fi curățat atît de ușor ca grajdul lui Augias, pentru că, în timp ce e măturat, boii rămîn înăuntru și fac alt gunoi.

Duminică

„Businessmanul este competent atunci cînd este vorba să-și gireze întreprinderea, dar el încetează de a mai fi competent atunci cînd este vorba de a ști ce este bun pentru Statele Unite. De aceea este mai bine să nu-l întrebăm pe el".

Pentru a descoperi acest adevăr elementar, W. Brogan, profesor de științe politice la Universitatea din Cambridge și specialist în problemele americane, a avut nevoie — ne-o mărturisește chiar el — de 30 de ani, răstimp în care a studiat cu meticulozitatea specifică savanților, modul de viață american.

Singura remarcă ce ar fi de făcut e că eminentul savant ar fi putut să-și limiteze aceste cercetări și observații științifice la activitatea din ultimul timp a secretarului Departamentului de Stat, John Foster Dulles. Concluziile ar fi fost aceleași. In plus, ar fi rezultat o însemnată economie de timp.

Luni

Pe lîngă grație și talent, primadonele italiene mai au uneori ceva în plus: capriciu. Cel puțin așa consideră presa occidentală, care a relatat deunăzi pe larg și cu lux de amănunte incidentul petrecut la Opera din Roma, cînd soprana Maria Callas — „diva secolului" — a refuzat să apară în actul doi pe scenă.

La Callas a rămas inexpugnabilă la toate rugămințile, insistențele, presiunile și amenințările. Directori, regizori, public — nimeni nu a putut face nimic. Nu a folosit nici împrejurarea că în sală se afla însuși președintele republicii italiene, miniștri, membri ai corpului diplomtic. Așa că pînă la urmă, spectacolul a fost oprit. Ziariștii s-au exprimat în termenii cei mai severi despre acest caz: **„E mai mult decît un scandal. E o problemă de stat".**

In schimb, aceeași ziariști nu au găsit de cît două rînduri pentru a relata despre anularea spectacolelor de la „Opéra Comique" și „Opéra" din Paris. De ce această subită circumspecție? Pentru că de data aceasta spectacolele au fost oprite nu de capriciul unei dive răsfățate, ci de hotărîrea artiștilor de balet, aflați în grevă pentru a obține salarii omenești?

Aceleași condeie care s-au dovedit excesiv de harnice cînd a fost vorba să relateze capriciul unei dive, fie ea și a secolului, nu găsesc nici un cuvînt pentru a dezvălui o stare de lucruri care e mai mult de cît o chestiune de stat. E un scandal!

Marți

Atît de greu înăbușit, scandalul prilejuit de majorarea taxelor de scont de către Banca Angliei a reizbucnit acum cu o virulență parcă și mai mare. Cauza: o simplă frază dintr-o scrisoare confidențială, devenită publică prin bunăvoința unui ziarist indiscret. Iat-o, tradusă cuvînt cu cuvînt: **„Această operațiune, repet, este antibritanică și contrarie intereselor zonei lirei sterline, însă, bine judecată și dacă se poate realiza, mi se pare acceptabilă".**

Să adăugăm că autorul acestei fraze nu este nimeni altul decît onorabilul gentleman W. J. Keswick, unul din cei mai buni țintași ai Angliei, specialist în pescuitul somonului, membru în două dintre cele mai aristocratice cluburi londoneze. Dar ceea ce a conferit valoare explozivă frazei cu pricina este amănuntul interesant că sir Keswick este, cu totul întîmplător, și unul din directorii Băncii Angliei. Și tocmai această mică împrejurare a făcut ca o simplă indiscreție să arunce lumină asupra mobilelor și preceptelor după care se călăuzește una dintre cele mai onorabile și totodată dintre cele mai austere instituții britanice...

Miercuri

„Bonjour tristesse" și **„Un certain sourire"** — două cărți de un puternic erotism — au făcut peste noapte dintr-o nostimă pariziană un **best seller** — un autor de cel mai mare succes. Un accident spectaculos de automobil — din fericire fără prea mare gravitate — a situat-o din nou pe Françoise Sagan, căreia se pare că ursitoarele i-au hărăzit din leagăn notorietatea, în centrul curiozității publice. De astă dată, instrumentul destinului s-a făcut ministerul francez al educației, care „mai întîi a acordat și apoi i-a retras subvenția de două milioane și jumătate de franci pentru baletul „Întîlnire ratată" de aceeași Françoise Sagan. Motivul acestei hotărîri contradictorii? Vadim, regizorul baletului, a luat poziție împotriva războiului din Algeria...

Nici chiar acum autoarea lui **„Bonjour tristesse"** n-are, evident, motive să fie tristă: publicitatea copioasă de care a avut parte și cu acest prilej compensează din plin cele două milioane și jumătate pierdute. In lumea literară burgheză o largă publicitate înseamnă doar și ea bani.

Precară, în schimb, e situația autorităților franceze de resort. Cine nu va zîmbi auzindu-i pe mecenații de cabinet debitînd obișnuitele lor fraze despre artă gratuită, educație, despre cultura în afara politicii și pe de-asupra claselor?

Sau, cum ar spune Françoise Sagan: **Un certain sourire.**

Victor Rusu

VEAC NOU, organ al Consiliului General A.R.L.U.S. Apare săptămînal. Redacția și administrația: strada Ion Ghica 5. Telefon 3.03.10. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" Piața Scînteii București.
ABONAMENTE: pe 3 luni 3 lei, pe 6 luni 6 lei, pe un an 12 lei. Abonamentele se fac la toate oficiile poștale, prin factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. STAS — 3452 — 52